

GEDRAGSCODE
VOOR STATISTISCH
ONDERZOEK **2023**

GEDRAGSCODE VOOR STATISTISCH ONDERZOEK 2023

Inclusief:

1. De Tien Gouden Beloften aan de Respondent
2. De Tien Gouden Instructies aan de functionarissen van een (interne/externe) onderzoeksorganisatie

Statistisch onderzoek betreft iedere vorm van dataverzameling, zowel kwalitatief als kwantitatief, en ongeacht de methode van de dataverzameling zoals online, face-to-face of telefonisch, welke op geaggregeerd niveau wordt gerapporteerd. In de Rapportage zullen alleen uitspraken worden gedaan over doelgroepen of populaties en altijd op anonieme basis. Mocht de Respondent door middel van Toestemming af hebben gezien van zijn anonimiteit dan worden deze persoonsgegevens overgedragen aan de Verwerkingsverantwoordelijke.

Vastgesteld op 1 januari 2023 door het Data & Insights Network (KvK 34135587), in samenwerking en overleg met VBO, Vereniging voor Beleidsonderzoek (KvK 40538577). Met dank aan Alexander Singewald.

Alhoewel deze Gedragscode 2023 met alle zorgvuldigheid en deskundigheid is samengesteld, is het advies om (gecompliceerde) vraagstukken, mede gelet op recente jurisprudentie, juridisch te laten toetsen bij het Data & Insights Network en niet alleen af te gaan op het gestelde in deze Gedragscode 2023.

INHOUDS- OPGAVE

Vooraf	7
· De vele verschijningsvormen en benamingen van Statistisch Onderzoek	8
· Terminologie	9
· Toepasbaarheid van de Gedragscode 2023	9
· Opbouw	10
· De Tien Gouden Beloften aan de Respondent	11
· De Tien Gouden Instructies aan de functionarissen van een (interne/externe) onderzoeksorganisatie	12
· Wie zijn de opstellers van de Gedragscode 2023?	13
· Territoriale reikwijdte	13
· Toepasbaarheid Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) bij statistisch onderzoek	16
· Toezicht op naleving: geschilbeslechting	17
· Toepasbaarheid AVG op rechts- en natuurlijke personen	17
· Evaluatie	17
Gedragscode 2023 voor Statistisch Onderzoek	
Inleiding	19
· Artikel 1: Definities	21
· Artikel 2: Wie is Opdrachtgever en Afnemer, Verwerkingsverantwoordelijke en Verwerker?	25
· Artikel 3: Wie is Verwerkingsverantwoordelijke en wie is Verwerker?	27
Privacy	33
· Artikel 4: Bescherming persoonsgegevens respondent	34
· Artikel 5: Anonimiseren persoonsgegevens (van respondenten)	36
· Artikel 6: Verwerking van bijzondere gegevens van respondenten	36
· Artikel 7: Bijzondere vormen van verwerking van persoonsgegevens	37
· Artikel 8: Rechten respondenten bij statistisch -onderzoek	38
· Artikel 9: Afmeldregisters statistisch onderzoek	41
Provenance: dataverzameling ongeacht de methode van dataverzameling	43
· Artikel 10: Gegevensverwerking en grondslagen bij statistisch onderzoek	44
· Artikel 11: Gegevensverzameling en verwerking bij panelonderzoek	46
Security	49
· Artikel 12: Beveiliging bij statistisch onderzoek	50
· Artikel 13: Incidentenprotocol	50
· Artikel 14: Verdere aandachtspunten bij de beveiliging bij statistisch onderzoek	51
Stewardship	55
· Artikel 15: Documentatieplicht: register van de verwerkingsactiviteiten	56
· Artikel 16: DPIA / Gegevensbeschermingseffectbeoordeling	57
· Artikel 17: Privacy-by-design en privacy-by-default	59
· Artikel 18: Verwerkersovereenkomst	60
· Artikel 19: Internationale aspecten	61
Naleving en Handhaving	63
· Artikel 20: Geheimhoudingsverklaring bij statistisch onderzoek	64
· Artikel 21: Integriteitscommissie: geschilbeslechting ten behoeve van Data & Insights Network en VBO	64

VOORAF

Statistisch onderzoek waarbij gebruik wordt gemaakt van persoonsgegevens is niet meer weg te denken. Dat geldt voor statistisch onderzoek zowel binnen de overheidssfeer als voor onderzoek in de particuliere sector. Er is altijd behoefte aan statistisch onderzoek, of het nu gaat over klanttevredenheid, planologische voorkeuren, kennis over producten en diensten, waardering van merken of gebruik van internet.

DE VELE VERSCHIJNINGSVORMEN EN BENAMINGEN VAN STATISTISCH ONDERZOEK

Statistisch onderzoek is een koepelbegrip voor vele soorten onderzoek.

Voorbeelden zijn, niet uitputtend:

- Opinieonderzoek: bijvoorbeeld naar de verbetering van dienstverlening in de publieke en private sector;
- Onderzoek naar doeltreffendheid en doelmatigheid van beleid voor doelgroepen
- Onderzoek naar effect van voorgenomen beleid (ex-ante) voor doelgroepen
- Stroomonderzoek (bijv. in- en uitstroom BUIG of Wmo)
- Product testen: hoeveel procent van de gebruikers vindt dat een product kan worden verbeterd;
- Merkbekendheid: hoe bekend is een merk, spontaan of in combinatie met andere merken voor soortgelijke producten en diensten;
- Marktaandeelen: onderzoek welk deel van de consumenten voorkeuren heeft voor producten of diensten van leveranciers;
- Testen van verschillende versies van advertenties (A/B testen);
- Tevredenheidsonderzoeken onder specifieke groepen zoals consumenten en personeel;
- Statistisch onderzoek ter voorbereiding of ter evaluatie van (overheids) beleid;
- Impactonderzoek van maatregelen op burgers;
- Statistisch Passantentellingen;
- Beleidsonderzoek om op basis van behaalde resultaten met doelgroepen de verdeelsleutel te bepalen om aan uitvoerders financiële uitkeringen zoals subsidies, uit te betalen;
- Data analytics: het gebruik van big data om bruikbare inzichten te verkrijgen op een bepaald gebied.
- Maatschappelijke kosten en batenonderzoek (bijv. dakloosheid)
Specifieke doelgroepen van beleid: minima, ouderen, jongeren, bijstand, dakloosheid)

Al deze vormen van onderzoek vallen alleen onder deze Gedragscode 2023 en de specifieke bepalingen in de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG, zie o.a. artikel 89, overweging 162 en artikel 5 lid 1 onder b) met betrekking tot onderzoek voor statistische doeleinden en indien de rapportage anoniem is. Dit wil zeggen dat de rapportage geen gegevens bevat die herleidbaar, deduceerbaar of koppelbaar zijn naar een individu, een natuurlijke persoon (tenzij de respondent zijn toestemming heeft gegeven om persoonsgegevens op te nemen in de rapportage waarbij de respondent is geïnformeerd over het doel en aan wie de persoonsgegevens verstrekt worden).

Verder is de opzet zo gekozen dat de regels los staan van methode, doelgroep en techniek van dataverzameling.

Naast het op adequate wijze kunnen anonimiseren, wordt in deze Gedragscode 2023 voor statistisch onderzoek, ook het pseudonimiseren tijdens het onderzoek vastgelegd. Om er voor te zorgen dat uitvoering wordt gegeven aan pseudonimiseren en anonimiseren worden deze verplichtingen ook beschreven in bijvoorbeeld de verwerkersovereenkomst, wanneer die door een externe onderzoeksorganisatie dient te worden afgesloten.

TERMINOLOGIE

In dit document wordt gebruik gemaakt van vakinhoudelijke termen en/of wettelijke terminologie. De opstellers van de Gedragscode 2023 verwijzen naar artikel 1 van de Gedragscode 2023 voor de inhoudelijke betekenis van deze termen en/of terminologie.

TOEPASBAARHEID VAN DE GEDRAGSCODE 2023

De Gedragscode 2023 is vanuit respondenten perspectief niet alleen van toepassing op natuurlijke personen, maar ook op zelfstandigen zonder personeel en vennoten binnen een VOF (Vennootschap onder Firma).

De Gedragscode 2023 is van toepassing op interne of externe onderzoeksorganisaties zijnde een natuurlijke persoon of rechtspersoon, een overheidsinstantie, een dienst of een ander orgaan die/dat, alleen of samen met anderen, statistisch onderzoek uitvoert, binnen de territoriale reikwijdte. (Het gebruik van de beschreven onderzoeksmethoden ten behoeve van marketing, is uitdrukkelijk geen statistisch onderzoek.)

OPBOUW

Deze Gedragscode 2023 bestaat uit: **Gedragscode 2023 m.b.t. Data en Insights voor statistische doeleinden, inclusief:**

- **De Tien Gouden Beloften aan de Respondent**
- **De Tien Gouden Instructies aan de functionarissen van een (interne/externe) onderzoeksorganisatie**

In de Gedragscode 2023 wordt de **thematiek uitgewerkt in vijf bestanddelen:**

- **Privacy**, waarin de principes van statistisch onderzoek centraal staan en ook de rechten van respondenten, zoals toegepast door Verwerkingsverantwoordelijken voor gegevensverwerking;
- **Provenance**, waarin dataverzameling ongeacht de methode van dataverzameling aan de orde komt;
- **Security**, waarin de minimale maatregelen voor beveiliging van onderzoeksgegevens naar voren komen;
- **Stewardship**, waarin procedures en voorwaarden voor goed databeheer worden beschreven;
- **Handhaving**, waarin klachtenregeling, geheimhouding en certificering aan de orde komen.

Bij de Gedragscode 2023, zijn op de volgende pagina's twee quick guides opgenomen:

- **De Tien Gouden Beloften aan de Respondent**
- **De Tien Gouden Instructies aan de functionarissen van een (interne/externe) onderzoeksorganisatie**

In deze quick guides worden de belangrijkste aandachtspunten voor de respondent en voor de functionarissen van de onderzoeksorganisatie bij elkaar gebracht. Deze quick guides vervangen de Gedragscode 2023 niet, maar dienen meer als een quick reference of als geheugensteun.

DE TIEN GOUDEN BELOFTEN AAN DE RESPONDENT

1. Onderzoekorganisaties hanteren en respecteren deze Tien Gouden Beloften die verder uitgewerkt worden in de Gedragscode 2023 voor statistisch onderzoek, waarin bescherming van de persoonlijke levenssfeer en de identiteit van de Respondent het uitgangspunt zijn.
2. Onderzoekorganisaties zullen, tijdelijk, geen persoonsgegevens verzamelen, opslaan of anderszins verwerken indien er onzekerheid bestaat over het kunnen naleven van deze Gedragscode 2023.
3. Onderzoekorganisaties zullen u nooit misleiden over het doel van het statistisch onderzoek, waarvoor de persoonsgegevens worden verwerkt.
4. Onderzoekorganisaties zullen persoonsgegevens, die bij het uitvoeren van statistisch onderzoek worden verzameld, alleen voor dat statistisch onderzoek verwerken.
5. Onderzoekorganisaties zullen, voor statistisch onderzoek, bijzondere persoonsgegevens alleen met uitdrukkelijke toestemming van de respondent verzamelen.
6. Onderzoekorganisaties zullen persoonsgegevens zorgvuldig bewaren en beveiligen en nemen daarbij 'state of the art' databeveiligingsmaatregelen in acht.
7. Onderzoekorganisaties zullen er zorg voor dragen dat hun medewerkers worden getraind en voorgelicht over het gebruik van persoonsgegevens, de toepasselijke wet- en regelgeving en dat ze een geheimhoudingsverklaring hebben ondertekend.
8. Onderzoekorganisaties zullen als uitgangspunt nemen dat persoonsgegevens uit statistisch onderzoek in de rapportage altijd anoniem zijn.
9. Onderzoekorganisaties zullen uw persoonsgegevens alleen met uw toestemming opnemen, in de rapportage van het statistisch onderzoek.
10. Onderzoekorganisaties zullen aan hun onderaannemers, die worden ingeschakeld bij het uitvoeren van statistisch onderzoek, gelijke eisen stellen met betrekking tot het onderschrijven van en het handelen naar de regels uit de Gedragscode 2023 voor statistisch onderzoek en eventuele van toepassing zijnde andere gedragscode(s).

DE TIEN GOUDEN INSTRUCTIES AAN DE FUNCTIONARISSEN VAN EEN (INTERNE/EXTERNE) ONDERZOEKSORGANISATIE

1. Bepaal of het onderzoek een statistisch onderzoek is en pas de regels voor statistisch onderzoek toe.
2. Informeer de respondent over het specifieke doel van het statistisch onderzoek. Tenzij de respondent aantoonbaar al geïnformeerd is dat gegevens worden verwerkt voor dit specifieke statistisch onderzoek.
3. Respecteer de mening van de respondent bij het uitvoeren van het statistisch onderzoek, beïnvloed de mening van de respondent niet.
4. Verzamel niet meer gegevens dan noodzakelijk voor de uitvoering van het statistisch onderzoek.
5. Extra zorgvuldigheid is geboden bij het verzamelen en verwerken van bijzondere gegevens. Persoonsgegevens waaruit ras of etnische afkomst, politieke opvattingen, religieuze of levensbeschouwelijke overtuigingen, of het lidmaatschap van een vakbond blijken, en verwerking van genetische gegevens, biometrische gegevens met het oog op de unieke identificatie van een persoon, of gegevens over gezondheid, of gegevens met betrekking tot iemands seksueel gedrag of seksuele gerichtheid. En ook persoonsgegevens betreffende strafrechtelijke veroordelingen en strafbare feiten of daarmee verband houdende veiligheidsmaatregelen.
6. Verwerk persoonsgegevens in direct identificeerbare vorm niet langer dan noodzakelijk voor de uitvoering van het onderzoek; pseudonimiseer of anonimiseer zo snel mogelijk.
7. In geval van statistisch onderzoek: Rapporteer nooit de persoonsgegevens van respondenten tenzij de respondent daarvoor toestemming -of in het geval van bijzondere gegevens uitdrukkelijke toestemming- heeft gegeven.
8. Neem technische en organisatorische maatregelen om een op het risico afgestemd beveiligingsniveau te waarborgen.
9. Houd alle persoonsgegevens die worden verzameld en bewerkt geheim en verstrek persoonsgegevens alleen aan geautoriseerde functionarissen.
10. De Respondent heeft de volgende afmeldmogelijkheid : In geval van vooraf onaangekondigd statistisch onderzoek per spraaktelefoon, dient de respondent, bij irritatie over dergelijke onaangekondigde onderzoeken, te worden gewezen op de mogelijkheid om persoonsgegevens tegen dergelijk statistisch onderzoek te blokkeren via www.onderzoekfilter.nl.

WIE ZIJN DE OPSTELLERS VAN DE GEDRAGSCODE 2023?

Het Data & Insights Network, en haar Expertise Center voor Data, Insights en Analytics heeft ten doel de bevordering van de kwaliteit van het gebruik van data t.b.v. statistisch- en beleidsonderzoek en het daarmee samenhangende informatiemanagement, het stimuleren en gebruiken hiervan, het bewaken van een juiste omgang met persoonsgegevens (van respondenten) en de belangen van de gebruikers en de aanbieders van statistisch- en beleidsonderzoek.

De VBO is de brancheorganisatie van bureaus en instituten die beleidsonderzoek doen, waarvan statistisch onderzoek deel uitmaakt. Beleidsonderzoek ondersteunt organisaties in de publieke en private sector bij de voorbereiding van nieuw beleid, het nemen van complexe beslissingen en bij het verantwoorden van het gevoerde beleid.

De opstellers van de Gedragscode 2023 willen deze techniek onafhankelijk houden.

TERRITORIALE REIKWIJDTE

De Gedragscode 2023 is een Nationale Gedragscode en is van toepassing, op statistische onderzoek van een vestiging van een verwerkingsverantwoordelijke of verwerker in Nederland en die daarnaast lid is van een van de volgende verenigingen:

- Data & Insights Network (KvK 34135587)
- VBO, Vereniging voor Beleidsonderzoek (KvK 40538577), en

De leden van het Data & Insights Network en de leden van de VBO zijn krachtens hun verenigingsrecht gebonden aan de naleving van de Gedragscode 2023.

WIE DIENT DE GEDRAGSCODE 2023 NA TE LEVEN? VERWERKINGSVERANTWOORDELIJKE, VERWERKER, OPDRACHTGEVER EN AFNEMER?

De Gedragscode 2023 is van toepassing op natuurlijke of rechtspersonen, in hun rol als Verwerkingsverantwoordelijken en/of (sub)verwerkers, bij het uitvoeren van statistisch onderzoek.

De Opdrachtgever die zelf in het bezit is van een gegevensbestand is Verwerkingsverantwoordelijke

Een opdrachtgever is zelf in het bezit van een gegevensbestand of bestanden waarop onderzoek wordt uitgevoerd, of heeft als opdrachtgever zeggenschap over ieder bestand dat zij inbrengt in het onderzoek of zij schrijven de onderzoekorganisatie gedetailleerd voor om bepaalde gegevensbestanden te verwerken. Deze opdrachtgever is **Verwerkingsverantwoordelijke**.

Opdrachtgevers (Verwerkingsverantwoordelijken) met eigen bestanden dienen per bestand over een wettelijke grondslag (artikel 6 AVG) te beschikken om persoonsgegevens te mogen verwerken. Opdrachtgevers doen onderzoek of via een interne onderzoeksorganisatie in de eigen organisatie of via uitbesteding aan een externe onderzoeksorganisaties. De externe onderzoeksorganisatie die alleen bestanden van de opdrachtgever verwerkt zal gevoeglijk dienen te worden aangemerkt als de **Verwerker**. Of er sprake is van een verwerker dient te worden beoordeeld op basis van de feitelijke situatie en waarop een en ander is vastgelegd in de verwerkersovereenkomst.

De Opdrachtgever die NIET zelf in het bezit is van een gegevensbestand is NIET de Verwerkingsverantwoordelijke, deze opdrachtgever is een **Afnemer**.

Naast de Verwerkingsverantwoordelijke (Opdrachtgever) en Verwerker hanteert de sector het begrip Afnemer. Kenmerkend voor een Afnemer die een statistisch onderzoek laat uitvoeren, is dat de Afnemer geen gegevensbestand of gegevensbestanden aan de onderzoeksorganisatie aanlevert; de onderzoeksorganisatie is vrij om zelf gegevensbestanden te kiezen voor het statistisch onderzoek. De Onderzoeksorganisatie is in dit geval, als er persoonsgegevens worden verwerkt, de Verwerkingsverantwoordelijke. Immers de afnemer heeft geen enkele invloed op de wijze waarop en waarmee het onderzoek wordt gedaan.

Een voorbeeld is een vast Panel van een externe onderzoeksorganisatie. In deze situatie is de externe onderzoeksorganisatie voor haar eigen Panel de Verwerkingsverantwoordelijke. In dit geval dient de externe onderzoeksorganisatie, omdat zij Verwerkingsverantwoordelijke is, te beschikken over een wettelijke grondslag om de persoonsgegevens uit het Panel te mogen verwerken (artikel 6 AVG).

De interne en externe Onderzoekorganisatie bij statistisch onderzoek vallen beide onder deze gedragscode 2023

De gebruiker van statistisch onderzoek heeft soms een eigen 'interne' onderzoeksorganisatie. Daarnaast treffen we zelfstandige leveranciers van statistisch onderzoek aan. Een dergelijke organisatie wordt wanneer deze voor derden statistisch onderzoek uitvoert aangeduid als 'externe' onderzoekorganisatie. Aan de gebruikerskant van statistisch onderzoek verzamelt en coördineert de interne onderzoekorganisatie de informatiebehoefte van de interne opdrachtgever. Deze interne onderzoekorganisatie verstrekt vervolgens de opdracht tot het uitvoeren van het statistisch onderzoek aan een externe onderzoeksorganisatie.

Ook komt het voor dat de interne onderzoeksorganisatie zelf het statistisch onderzoek uitvoert, zonder dat daar een externe onderzoeksorganisatie aan te pas komt. Ook in die gevallen moet de interne onderzoekorganisatie voldoen aan de Gedragscode 2023 en zich ten opzichte van de interne opdrachtgever gedragen als een externe onderzoekorganisatie, dus met dezelfde rechten en plichten als de externe onderzoekorganisatie.

Of iemand een Verwerkingsverantwoordelijke of een Verwerker is, is nader in de artikelen 2 en 3 van de Gedragscode 2023 uitgewerkt. Het blijft altijd noodzakelijk om een verwerkersovereenkomst tussen partijen te sluiten, wanneer deze ten opzichte van elkaar Verwerkingsverantwoordelijke en Verwerker zijn. Het is echter steeds de feitelijke situatie die bepalend is voor de invulling van de relatie tussen Verwerkingsverantwoordelijke en Verwerker.

TOEPASBAARHEID ALGEMENE VERORDENING GEGEVENSBECHERMING (AVG) BIJ STATISTISCH ONDERZOEK

AVG Artikel 89 kent een speciale bepaling voor onderzoek voor statistische doeleinden. Om vast te stellen of er sprake is van onderzoek voor statistische doeleinden wordt verwezen naar overweging 162 laatste volzin AVG. Deze luidt:

‘Onder statistische doeleinden wordt verstaan het verzamelen en verwerken van persoonsgegevens die nodig zijn voor statistische onderzoeken en voor het produceren van statistische resultaten. Die statistische resultaten kunnen ook voor andere doeleinden worden gebruikt, onder meer voor wetenschappelijke onderzoeksdoeleinden. Het statistische oogmerk betekent dat het resultaat van de verwerking voor statistische doeleinden niet uit persoonsgegevens, maar uit geaggregeerde gegevens bestaat, en dat dit resultaat en de persoonsgegevens niet worden gebruikt als ondersteunend materiaal voor maatregelen of beslissingen die een bepaalde natuurlijke persoon betreffen.’

Op basis van deze toelichting wordt in deze Gedragscode 2023 een verkorte definitie gebruikt voor onderzoek voor statistische doeleinden waarbij begrippen eenzelfde betekenis hebben.

Overweging 162 AVG		Gedragscode 2023
Geaggregeerde gegevens	Wordt omschreven als	Uitspraken over doelgroepen of populaties
Niet worden gebruikt als ondersteunend materiaal voor maatregelen of beslissingen die een bepaalde natuurlijke persoon betreffen	Wordt omschreven als	Anoniem

De anonimiteit en/of geaggregeerde uitspraken kunnen alleen worden opgeheven door de toestemming van de respondent voor een bepaald doel.

De definitie die in de Gedragscode 2023 wordt gebruikt, luidt: Statistisch onderzoek betreft iedere vorm van dataverzameling, zowel kwalitatief als kwantitatief, en ongeacht de methode van de dataverzameling zoals online, face-to-face of telefonisch, welke op geaggregeerd niveau wordt gerapporteerd. In de Rapportage zullen alleen uitspraken worden gedaan over doelgroepen of populaties en altijd op anoniem niveau. Mocht de Respondent door middel van Toestemming af hebben gezien van zijn anonimiteit dan worden deze persoonsgegevens overgedragen, aan de Verwerkingsverantwoordelijke.

TOEZICHT OP NALEVING: GESCHILBESLECHTING

Het Data & Insights Network en de VBO maken gebruik van een Integriteitscommissie die belast is met de behandeling van geschillen tussen respondenten en leden van het Data & Insights Network of de VBO.

Voor het uitvoeren van de geschilbeslechting is bij deze Gedragscode 2023 een 'Geschillenregeling Integriteitscommissie voor onderzoek' opgesteld

De Integriteitscommissie wordt gevormd door onafhankelijke deskundigen die door het Data & Insights Network en de VBO worden benoemd. Aan de Integriteitscommissie wordt een secretaris toegevoegd ter ondersteuning van de Integriteitscommissie in haar rol als geschilbeslechter.

TOEPASBAARHEID AVG OP RECHTS- EN NATUURLIJKE PERSONEN

Wanneer statistisch onderzoek wordt gedaan naar rechtspersonen is de Gedragscode 2023 / AVG niet van toepassing. Wordt het onderzoek gehouden onder natuurlijke personen dan is de Gedragscode 2023 / AVG van toepassing. Wordt het onderzoek gehouden onder natuurlijke personen bij een rechtspersoon dan is de Gedragscode 2023 / AVG van toepassing op het gedeelte over natuurlijke personen.

Let op: ondernemers zonder rechtspersoonlijkheid, zoals zzp-érs, eenmanszaken, vennootschappen onder firma, commanditaire vennootschappen en maatschappen vallen wel volledig onder de AVG en daarmee onder de Gedragscode 2023.

EVALUATIE

Het Data & Insights Network en VBO zullen deze Gedragscode 2023 voor statistisch onderzoek na vijf jaar evalueren, of zo veel eerder als nodig is.

INLEIDING

De Gedragscode 2023 wordt uitgewerkt aan de hand van een vijftal uitgangspunten. De uitgangspunten zijn in combinatie met de nadere uitwerking in deze gedragscode bindend en gaan verder dan alleen de principes voor gegevensverwerking als in artikel 5 AVG.

- Privacy, waarin de principes van onderzoek centraal staan en ook de rechten van respondenten, zoals toegepast door Verwerkingsverantwoordelijken voor gegevensbescherming;
- Provenance, waarin dataverzameling ongeacht de methode van dataverzameling aan de orde komt;
- Security, waarin de minimale maatregelen voor beveiliging van onderzoeksgegevens naar voren komen;
- Stewardship, waarin procedures en voorwaarden voor goed databeheer worden beschreven;
- Handhaving, waarin klachtenregeling, geheimhouding en certificering aan de orde komen.

VERSCHIL KWALITATIEF EN KWANTITATIEF STATISTISCH ONDERZOEK

Bij statistisch onderzoek, zie onder meer de definitie in deze Gedragscode 2023 voor statistisch onderzoek, wordt onderscheid gemaakt tussen kwantitatief en kwalitatief statistisch onderzoek. Het onderscheid is gebaseerd op andere onderzoeksdoelstellingen die men met het doen van kwalitatief dan wel kwantitatief wil bereiken. Zowel kwalitatief als kwantitatief statistisch onderzoek rapporteert anoniem tenzij de respondent toestemming heeft gegeven om persoonsgegevens op te nemen in de Rapportage.

Kwantitatief onderzoek: cijfermatig

Wanneer er behoefte is aan cijfermatige informatie, wordt er kwantitatief onderzoek uitgevoerd. Dit is een type onderzoek, waarbij antwoord wordt gegeven op vragen als 'hoeveel procent van de doelgroep is tevreden?', 'hoeveel mensen hebben interesse in..? etc'

Kwantitatief onderzoek is herkenbaar omwille van de volgende kenmerken:

- Vraagstelling vaak gericht op feiten/attitudes/gedrag.
- Vragenlijsten hebben over het algemeen een vaste structuur evenals de antwoordmogelijkheden.
- Weergave van resultaten vaak in tabellen, grafieken en percentages (objectieve statistische gegevens).

Kwalitatief onderzoek: verdiepend

Kwalitatief onderzoek is onderzoek waarbij wordt gekeken naar de waarnemingen en achterliggende overtuigingen van mensen. Het is statistisch onderzoek dat wordt gehouden om bestaande en nieuwe theorieën te onderbouwen, aan te vullen, uit te werken, toe te passen of tegen te spreken. Dit kan onder andere door middel van diepte-interviews en groepsdiscussies.

ARTIKEL 1: DEFINITIES

- Afnemer:** Een organisatie die aan een Onderzoeksorganisatie vraagt om onderzoek uit te voeren, maar deze Afnemer levert zelf geen gegevensbestand aan voor het uitvoeren van dat onderzoek. De Afnemer is noch Verwerkingsverantwoordelijke, noch Verwerker.
- AVG:** Algemene Verordening Gegevensbescherming, Publicatieblad L 119, 4 mei 2016.
- Bijzondere gegevens:** Persoonsgegevens waaruit ras of etnische afkomst, politieke opvattingen, religieuze of levensbeschouwelijke overtuigingen, of het lidmaatschap van een vakbond blijken, en verwerking van genetische gegevens, biometrische gegevens met het oog op de unieke identificatie van een persoon, of gegevens over gezondheid, of gegevens met betrekking tot iemands seksueel gedrag of seksuele gerichtheid. Voor het verwerken van Persoonsgegevens van strafrechtelijke aard of daarmee verband houdende veiligheidsmaatregelen wordt verwezen naar de AVG en uAVG.
- DPIA / Gegevensbeschermingseffectbeoordeling:** Beoordeling uit te voeren door Verwerkingsverantwoordelijke en/of Verwerker op basis van artikel 35 AVG, ook wel aangeduid met DPIA.
- Incidentenprotocol:** Een register dat wordt bijgehouden door de Verwerkingsverantwoordelijke en de Verwerker waarin datalekken en beveiligingsincidenten worden vastgelegd alsmede regelingen voor inbreuken in verband met persoonsgegevens.
- Integriteitscommissie:** De instantie die belast is met de behandeling van geschillen tussen een respondent en Onderzoeksorganisatie die lid is van het Data & Insights Network en/of de VBO, over de naleving van deze Gedragscode 2023. Daarnaast fungeert de Integriteitscommissie als een algemene Toezichthouder op leden van de aangesloten organisaties.
- Onderzoeksbestand:** Het bestand of verzameling van bestanden met persoonsgegevens die uitsluitend worden gebruikt voor het uitvoeren van statistisch onderzoek.
Toelichting: De bestanden, zoals een CRM of een personeelsbestand etc, is geen Onderzoeksbestand.

Wanneer gegevens uit het CRM of een personeelsbestand etc worden geselecteerd voor het statistisch onderzoek, dan vormt die verzameling of een combinatie van van selecties gezamenlijk het onderzoek bestand. Ten aanzien van CRM of personeels bestand op zich blijft de AVG van toepassing. Bij het Onderzoekbestand worden enkele rechten van Respondenten beperkt.

Onderzoeksorganisatie:

De externe onderzoeksorganisatie of de interne onderzoeksorganisatie van de Opdrachtgever, die feitelijk belast is met het uitvoeren van statistisch onderzoek, dat onderwerp is van deze Gedragscode 2023.

Ontkoppelingsprocedure:

De technische of organisatorische maatregelen die, bij herhaald statistisch onderzoek bij dezelfde groep respondenten, worden genomen om na het verzamelen van persoonsgegevens deze gegevens op dezelfde wijze te pseudonimiseren waardoor deze gegevens wel steeds betrekking hebben op dezelfde persoon. Dit komt onder andere voor bij longitudinaal onderzoek (onderzoek om bijvoorbeeld een gedragsverandering van een zelfde groep respondenten door te tijd heen te kunnen vaststellen).

Opdrachtgever:

De natuurlijke persoon of organisatie (Verwerkingsverantwoordelijke) die onderzoek uitvoert of laat uitvoeren waarbij de Opdrachtgever doel en middelen bepaalt en een bestand met gegevens voor het onderzoek beschikbaar stelt aan de onderzoeksorganisatie.

Panel:

Een vaste onderzoeksgroep met respondenten die wordt ondervraagd over een product, dienst, mening of een idee. Doorgaans nemen de respondenten in een panel regelmatig deel aan statistisch onderzoek.

Panelvoorwaarden:

De contractuele voorwaarden tussen de Verwerkingsverantwoordelijke en de Respondent in de vorm van deelnemingsvoorwaarden (terms & conditions), of andere contractuele afspraken, op basis waarvan de respondent deelneemt aan een panel.

Persoonsgegevens: Alle informatie over een geïdentificeerde of een identificeerbare natuurlijke persoon (respondent); Als identificeerbaar geldt een natuurlijke persoon die direct of indirect kan worden geïdentificeerd, met name aan de hand van gegevens als naam, identificatienummer, locatiegegevens, online identifier, of van één of meer elementen die kenmerkend zijn voor de fysieke, fysiologische, genetische, psychische, economische, culturele of sociale identiteit van die natuurlijke persoon.
Toelichting: Het begrip persoonsgegeven is een begrip met een brede definitie. Zolang informatie, zoals een IP-adres in relatie tot dezelfde natuurlijke persoon kan worden vastgelegd, is er sprake van persoonsgegevens, ook al is er geen sprake van het kenbaar zijn van rechtstreeks identificerende gegevens, zoals naam en adres van de natuurlijke persoon.

Persoonsgegevens van strafrechtelijke aard:

Persoonsgegevens betreffende strafrechtelijke veroordelingen en strafbare feiten of daarmee verband houdende veiligheidsmaatregelen als bedoeld in artikel 10 van de verordening, alsmede persoonsgegevens betreffende een door de rechter opgelegd verbod naar aanleiding van onrechtmatig of hinderlijk gedrag;

Pseudonimisering:

Het verwerken van persoonsgegevens op zodanige wijze dat de persoonsgegevens niet meer aan een specifieke betrokkene kunnen worden gekoppeld zonder dat er aanvullende gegevens worden gebruikt, mits deze aanvullende gegevens apart worden bewaard en/of technische en organisatorische maatregelen worden genomen om ervoor te zorgen dat de persoonsgegevens niet aan een geïdentificeerde of identificeerbare natuurlijke persoon worden gekoppeld.

Toelichting: De beginselen van gegevensbescherming moeten voor alle gegevens over een geïdentificeerde of identificeerbare natuurlijke persoon gelden.

Gepseudonimiseerde persoonsgegevens zijn nog steeds persoonsgegevens. Vaak wordt pseudonimiseren toegepast als beveiligingsmaatregel zodat bij bijvoorbeeld een datalek er geen direct identificeerbare gegevens worden gelekt.

Rapportage:

Iedere vorm van online of offline presentatie of representatie van uitkomsten of resultaten van onderzoek, zoals rapporten, presentaties of datasets van onderzoek, ten behoeve van de Opdrachtgever en/of afnemer van het onderzoek.

- Respondent:** De identificeerbare of geïdentificeerde natuurlijke persoon wiens (persoons)gegevens worden verwerkt voor onderzoek. Afhankelijk van het type onderzoek wordt onder Respondent ook verstaan in deze Gedragscode 2023 een betrokkene, een websitebezoeker, gebruiker en/of passant;
- Statistisch onderzoek:** Betreft iedere vorm van dataverzameling, zowel kwalitatief als kwantitatief, en ongeacht de methode van de dataverzameling zoals online, face-to-face of telefonisch, welke op geaggregeerd niveau wordt gerapporteerd. In de Rapportage zullen alleen uitspraken worden gedaan over doelgroepen of populaties en altijd op anoniem niveau. Mocht de Respondent door middel van Toestemming af hebben gezien van zijn anonimiteit dan worden deze persoonsgegevens overgedragen, aan de Verwerkingsverantwoordelijke.
- Technologie:** Technische toepassing of toepassingen, bijvoorbeeld cookies, waarmee via een elektronisch communicatienetwerk gegevens worden opgeslagen of toegang wordt verkregen tot informatie in de randapparatuur van een Respondent.
- Toestemming van de respondent:** Elke vrije, specifieke, geïnformeerde en ondubbelzinnige wilsuiting waarmee de betrokkene door middel van een verklaring of een ondubbelzinnige actieve handeling, hem betreffende verwerking van persoonsgegevens aanvaardt. De respondent kan zijn toestemming voor het verwerken van zijn persoonsgegevens intrekken.
- Uitvoeringswet AVG:** Uitvoeringswet AVG, Staatsblad 2018, nr 144.
- Verwerker:** Een natuurlijke persoon of rechtspersoon, een overheidsinstantie, een dienst of een ander orgaan die/ dat ten behoeve van de Verwerkingsverantwoordelijke persoonsgegevens verwerkt.
- Verwerkingsverantwoordelijke:** Een natuurlijke persoon of rechtspersoon, een overheidsinstantie, een dienst of een ander orgaan die/ dat, alleen of samen met anderen, het doel van en de middelen voor de verwerking van persoonsgegevens vaststelt; wanneer de doelstellingen van en de middelen voor deze verwerking in het Unierecht of het lidstatelijke recht worden vastgesteld, kan daarin worden bepaald wie de Verwerkingsverantwoordelijke is of volgens welke criteria deze wordt aangewezen.

Verwerken van persoonsgegevens:

Een bewerking of een geheel van bewerkingen met betrekking tot persoonsgegevens of een geheel van persoonsgegevens, al dan niet uitgevoerd via geautomatiseerde procedés, zoals het verzamelen, vastleggen, ordenen, structureren, opslaan, bijwerken of wijzigen, opvragen, raadplegen, gebruiken, verstrekken door middel van doorzending, verspreiden of op andere wijze ter beschikking stellen, aligneren of combineren, afschermen, wissen of vernietigen van gegevens.

ARTIKEL 2: WIE IS OPDRACHTGEVER EN AFNEMER, VERWERKINGSVERANTWOORDELIJKE EN VERWERKER?

Opdrachtgever en Afnemer zijn geen wettelijke AVG termen. Verwerkingsverantwoordelijke en Verwerker daarentegen wel. Kenmerkend voor een Afnemer van Statistisch Onderzoek is dat een Afnemer geen eigen bestanden aanlevert aan een onderzoeksorganisatie om dit statistisch onderzoek te doen. Een Opdrachtgever stelt wel een eigen gegevensbestand(en) beschikbaar en is daarmee dan ook Verwerkingsverantwoordelijke. Een onderzoeksorganisatie die met het bestand van een Verwerkingsverantwoordelijk onderzoek doet is Verwerker, mits een en ander tussen partijen is vastgelegd in een verwerkersovereenkomst en er als zodanig ook wordt gehandeld door partijen.

Rollen	Beschrijving	Opmerking
Afnemer	Geen eigen bestand, onderzoek wordt gedaan op bestand van andere organisatie/Verwerkingsverantwoordelijke bijvoorbeeld Panel	De Afnemer laat de onderzoeksorganisatie vrij in het kiezen van doel en middelen om de gegevens te verzamelen voor de rapportage van dit statistisch onderzoek
Opdrachtgever	Verwerkingsverantwoordelijke voor het eigen bestand(en) (bestand bevat bijvoorbeeld de adresgegevens van de beoogde respondenten) of door de Opdrachtgever ingebracht bestand(en) dat/ die wordt/worden gebruikt bij statistisch onderzoek	

Verwerkingsverantwoordelijke	Een natuurlijke persoon of rechtspersoon, een overheidsinstantie, een dienst of een ander orgaan die/dat, alleen of samen met anderen, het doel van en de middelen voor de verwerking van persoonsgegevens vaststelt	De externe onderzoekorganisatie die een eigen panel heeft en binnen dat panel onderzoek doet voor een Afnemer, is in dat geval de verwerkingsverantwoordelijke
Verwerker	Een natuurlijke persoon of rechtspersoon, een overheidsinstantie, een dienst of een ander orgaan die/dat ten behoeve van de Verwerkingsverantwoordelijke persoonsgegevens verwerkt	

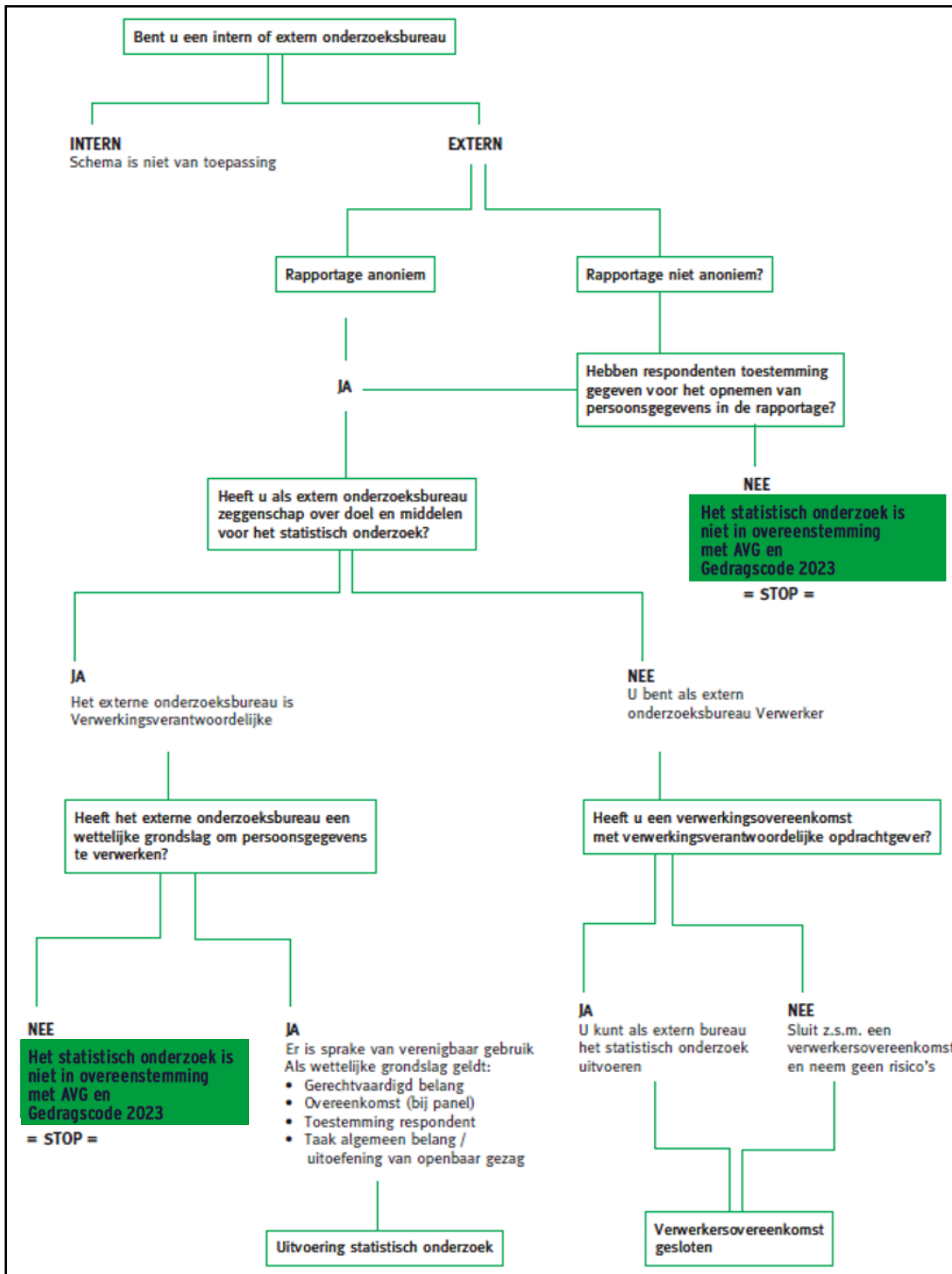
Bij statistisch onderzoek is er altijd sprake van een Verwerkingsverantwoordelijke. Geen Verwerkingsverantwoordelijke, dan betreft het geen statistisch onderzoek.

Het moet voor de Respondent te allen tijde kenbaar zijn wie de Verwerkingsverantwoordelijke is, in verband met de uitoefening van rechten. Op basis van artikel 4 lid 6 Gedragscode 2023 dient de respondent te worden geïnformeerd over die rechten.

Het uitoefenen van rechten door de respondent bij een Afnemer is niet zinvol omdat de afnemer geen gegevensverwerking heeft die is gebruikt bij het statistisch onderzoek en alleen een anonieme rapportage heeft ontvangen. Of de respondent in andere gevallen succesvol zijn toestemming kan intrekken of rechten kan uitoefenen hangt af van het feit of de Verwerkingsverantwoordelijke of de Verwerker nog beschikt over persoonsgegevens uit het onderzoek of dat de gegevens uit het onderzoek reeds anoniem zijn gemaakt. Ten aanzien van anonieme gegevens kan de Respondent zijn rechten niet (meer) uitoefenen.

ARTIKEL 3: WIE IS VERWERKINGS- VERANTWOORDELIJKE EN WIE IS VERWERKER?

Het is van het grootste belang om vast te stellen wie de Verwerkingsverantwoordelijke is en wie de Verwerker. Om te bepalen wie welke rol vervult helpt onderstaande stappen schema. Het stappenschema redeneert vanuit een externe onderzoekorganisatie. De Verwerkingsverantwoordelijke zal ook bij statistisch onderzoek altijd een grondslag moeten hebben op basis waarvan de persoonsgegevens worden verwerkt. Zie verder de toelichting in artikel 10 van deze Gedragscode 2023.

Hieronder worden nog enkele situaties beschreven waarmee kan worden vastgesteld wie welke rol heeft zoals beschreven in de Gedragscode 2023 en daarmee in de AVG.

De Verwerkingsverantwoordelijke dient te beschikken over een wettelijke grondslag om persoonsgegevens te verwerken. De Verwerkingsverantwoordelijke stelt doel en middelen vast van een gegevensverwerking. Dit betekent in de praktijk dat de Verwerkingsverantwoordelijke vaststelt dat persoonsgegevens voor een bepaald onderzoek worden beschikbaar gesteld aan een (interne of externe) onderzoeksorganisatie.

Wanneer de Verwerker zelf doel en middelen gaat vaststellen voor een Verwerkingsverantwoordelijke zonder diens instemming, dan is de Verwerker geen Verwerker meer maar zelf een Verwerkingsverantwoordelijke. Het is daarom noodzakelijk en wettelijk verplicht om de wijze waarop persoonsgegevens worden verwerkt door Verwerker(s) voor Verwerkingsverantwoordelijke(n) op schriftelijke wijze vooraf vast te leggen in een Verwerkersovereenkomst. Dit betekent ook dat de Verwerkingsverantwoordelijke vooraf moet hebben ingestemd met bijvoorbeeld het uitbesteden van een deel van het onderzoek door de Verwerker aan een sub-Verwerker.

Hieronder zijn veel voorkomende situaties voor nader begrip opgenomen. Laat duidelijk zijn, het is de feitelijke situatie en de werkwijze alsmede de overeengekomen verwerkersovereenkomst die uiteindelijk bepalend zijn of iemand een Verwerkingsverantwoordelijke of een verwerker is.

Rollen:

Afnemer:

Geen eigen bestand, onderzoek wordt gedaan op bestand van andere organisatie. Een afnemer kan ook een statistisch jaarboek afnemen of een statistisch bestand via www.overheid.io

Opdrachtgever:

Is Verwerkingsverantwoordelijke van het eigen bestand(en) of door de Opdrachtgever ingebracht bestand dat/die wordt/worden gebruikt bij statistisch onderzoek

Onderzoeksorganisatie:

De externe onderzoeksorganisatie of interne afdeling van Opdrachtgever die feitelijk belast is met het uitvoeren van onderzoek, dat onderwerp is van deze Gedragscode 2023. Een externe onderzoeksorganisatie wordt ook aangeduid als Verwerker

	Situatiebeschrijving	Wie is Verwerkingsverantwoordelijke?	Wie is Verwerker?	Opmerking
1	Opdrachtgever stelt bestand beschikbaar, externe Onderzoeksorganisatie analyseert database en verzamelt gegevens met vragenlijst bij respondenten	Opdrachtgever	Externe Onderzoeksorganisatie	Opdrachtgever bepaalt doel en middelen, geen zeggenschap naar externe Onderzoeksorganisatie
2	Afnemer stelt onderzoeksvraag aan externe Onderzoeksorganisatie. Externe Onderzoeksorganisatie bepaalt zelf waar gegevens worden verzameld, opdrachtgever heeft daar geen invloed op	Externe Onderzoeksorganisatie	Niet van toepassing	Afnemer laat alles over aan externe Onderzoeksorganisatie
3	Afnemer stelt onderzoeksvraag aan externe Onderzoeksorganisatie. Onderzoeksorganisatie besluit de vraag in haar eigen Panel uit te zetten. Opdrachtgever geeft geen aanwijzingen.	Externe Onderzoeksorganisatie is Verwerkingsverantwoordelijke voor het eigen panel.	Niet van toepassing	Afnemer laat alles over aan externe onderzoeksorganisatie. Alleen anonieme gegevens uit het panel worden ter beschikking gesteld aan de Opdrachtgever.
4	Opdrachtgever stelt onderzoeksvraag aan externe Onderzoeksorganisatie. Onderzoeksorganisatie stelt de vraag aan het Panel van Opdrachtgever die hiervoor verwerkingsverantwoordelijke is	Opdrachtgever	Externe Onderzoeksorganisatie	Opdrachtgever bepaalt doel en middelen, geen zeggenschap naar externe onderzoeksorganisatie. Alleen anonieme gegevens uit het panel worden ter beschikking gesteld aan de Opdrachtgever.

5	Opdrachtgever stelt onderzoeksvraag aan extern onderzoeksorganisatie en stelt zelf bestanden die de onderzoeksorganisatie moet gebruiken voor onderzoek beschikbaar	Opdrachtgever	Externe Onderzoeksorganisatie	Opdrachtgever bepaalt doel en middelen (bestanden)
6	Opdrachtgever stelt bestand beschikbaar, externe Onderzoeksorganisatie A analyseert database en verzamelt gegevens met vragenlijst bij respondenten. Het veldwerk wordt uitbesteed door externe Onderzoeksorganisatie A aan een andere externe Onderzoeksorganisatie B, in opdracht van de opdrachtgever	Opdrachtgever	Externe Onderzoeksorganisatie A, Onderzoeksorganisatie A heeft een subverwerkersovereenkomst met B, B is subverwerker.	Externe Onderzoeksorganisatie B is een sub-verwerker, aangestuurd door de externe Onderzoeksorganisatie A, die uitbesteding is overeengekomen met Opdrachtgever
7	Opdrachtgever stelt bestand beschikbaar. Externe Onderzoeksorganisatie A analyseert database en verzamelt gegevens met vragenlijst bij respondenten. Het veldwerk wordt uitbesteed door externe Onderzoeksorganisatie A aan een andere Onderzoeksorganisatie B. Opdrachtgever heeft geen invloed op het uitbesteden aan een ander bureau en is daarvan niet op de hoogte en heeft geen toestemming gegeven.	Opdrachtgever, met uitzondering van veldwerk van extern bureau B; Externe Onderzoekorganisatie A is Verwerkingsverantwoordelijke voor veldwerk	Externe Onderzoeksorganisatie A voor het deel zonder veldwerk van externe onderzoeksorganisatie B	Wanneer een Verwerker dient te worden aangemerkt als Verwerkingsverantwoordelijke, zoals in dit scenario; immers de verwerker besteedt op eigen houtje zelf uit zonder de opdracht van de Verwerkingsverantwoordelijke, dan zal deze Verwerker die dan inmiddels Verwerkingsverantwoordelijke is ook alle bepalingen uit de AVG (en Gedragscode 2023) dienen na te komen ten aanzien van de door hem als Verwerkingsverantwoordelijke verzamelde persoonsgegevens. **

8	Onderzoeksorganisatie A laat door onderzoeksorganisatie B vragen stellen aan het eigen panel van externe onderzoeksorganisatie B. B rapporteert anoniem aan onderzoeksorganisatie A	Externe Onderzoeksorganisatie whate	Niet van toepassing	
9	Onderzoeksorganisatie A vraagt aan extern selectiebureau B respondenten te selecteren uit het bestand van selectiebureau B voor een onderzoek door onderzoeksorganisatie A voor opdrachtgever Z	Selectiebureau B is verwerkingsverantwoordelijke. Selectiebureau B levert de respondenten onder voorwaarde van eenmalig gebruik. Vastlegging van persoonsgegevens door externe onderzoeksorganisatie A alleen voor dit doel. Externe Onderzoeksorganisatie A wordt tijdelijke verwerkingsverantwoordelijke, immers externe Onderzoekorganisatie A is de organisatie die doel en middel bepaalt, maar door contractuele afspraken wel wordt beperkt in het (her)gebruiken van de persoonsgegevens. Externe onderzoeksorganisatie A zal aan haar wettelijk verplichting uit AVG en Gedragscode 2023 dienen te voldoen.	Niet van toepassing	In de overeenkomst tussen Selectiebureau B en externe Onderzoeksorganisatie A zullen deze afspraken gemaakt dienen te worden. Onderzoeksorganisatie A is alleen voor een korte periode de Verwerkingsverantwoordelijke. Geen kopie achterhouden en niet voor andere doeleinden de respondent gegevens gebruiken. Geen overeenkomst tussen Selectiebureau B en externe onderzoeksorganisatie A, dan wordt de externe onderzoeksorganisatie A beschouwd als Verwerkingsverantwoordelijke.

10	<p>Afnemer koopt onderzoek in bij externe onderzoeksorganisatie, of combinatie van externe onderzoeksorganisaties. Afnemer laat aan de externe onderzoeksorganisatie of combinatie van externe onderzoeksorganisaties over om het exacte doel hoe het onderzoek uit te voeren en met welke bronnen onderzoeksmiddelen te bepalen.</p>	<p>De externe onderzoeksorganisatie (of combinatie van onderzoeksorganisaties) dient te worden aangemerkt als Verwerkingsverantwoordelijke aangezien de onderzoeksorganisatie vrijheid heeft in keuze doel en middelen. Als er sprake is van een combinatie van externe onderzoeksorganisaties die gezamenlijk doel en middelen vaststellen dan is er sprake van een 'gedeelde verwerkingsverantwoordelijke' bestaande uit alle externe onderzoeksorganisaties die doelen en onderzoeksmiddelen vaststellen.</p>	<p>Niet van toepassing</p>	<p>Soms nemen onderzoeksorganisaties een deel van het onderzoeksbudget voor hun rekening (cofinanciering). Dit is echter niet van belang bij toepassing van de AVG of de Gedragscode 2023. Het gaat er om wie feitelijk de zeggenschap (bepaling doel en middelen) uitoefent over de persoonsgegevens. De gedeelde verwerkingsverantwoordelijkheid houdt in dat ieder voor zich, of gecombineerd dient te voldoen aan de eisen die worden gesteld aan een Verwerkingsverantwoordelijke.</p>
----	---	--	----------------------------	---

** Zoals het informeren dat de organisatie de persoonsgegevens van de betrokkene verwerkt, de externe onderzoeksorganisatie zal voldoende grondslag moeten hebben om persoonsgegevens te verwerken en er zullen doelstellingen moeten worden geformuleerd waarvoor persoonsgegevens worden verwerkt. Het onderzoeksbureau zal bewaartermijnen dienen vast te stellen, de gegevens juist dienen te houden en te beveiligen, om maar enkele zaken te noemen. Een selectiebureau is een organisatie die zelf geen onderzoek uitvoert maar een database bezit met daarin persoonsgegevens van respondenten. Uit deze database worden voor onderzoeken respondenten geselecteerd, bijvoorbeeld op basis van interesses, beroep of opleiding.

PRIVACY

ARTIKEL 4: BESCHERMING PERSOONSGEGEVENS RESPONDENT

1. Er worden bij statistisch onderzoek niet meer persoonsgegevens verzameld dan noodzakelijk is voor het doel van het statistische onderzoek.
2. Persoonsgegevens worden alleen verwerkt voor het statistisch onderzoek waarvoor deze zijn verzameld.
3. Persoonsgegevens in het Onderzoeksbestand worden niet langer dan noodzakelijk direct identificeerbaar of in gepseudonimiseerde vorm verwerkt voor statistisch onderzoek. Indien de doeleinden van het onderzoek kunnen worden gehaald zonder direct identificeerbare persoonsgegevens, of uiterlijk op het moment direct na Rapportage dienen direct identificeerbare persoonsgegevens te worden geanonimiseerd.
4. Bij langlopend statistisch onderzoek bij dezelfde Respondenten moet bij (tussentijdse) Rapportage gebruik worden gemaakt van geanonimiseerde gegevens. In het gebruikte Onderzoeksbestand zelf zullen maatregelen worden getroffen in de vorm van een ontkoppelingsprocedure, bijvoorbeeld pseudonimiseren, wanneer voor het doeleinde van het langlopende onderzoek geen direct identificerende persoonsgegevens meer nodig zijn, tenzij de respondenten Toestemming hebben verleend voor het verwerken van persoonsgegevens voor het langlopend onderzoek. Deze Toestemming is geen grondslag om persoonsgegevens op te nemen in de rapportage, daarvoor zal aparte toestemming dienen te worden gevraagd. Iedere toestemming kan worden ingetrokken door de betrokkene, maar heeft echter alleen betrekking op persoonsgegevens en heeft geen terugwerkende kracht.
5. De Rapportage van statistisch onderzoek bevat anonieme gegevens. Mocht de Respondent door middel van Toestemming af hebben gezien van zijn anonimiteit voor de rapportage dan worden deze persoonsgegevens overgedragen, aan de Verwerkingsverantwoordelijke. Bij het vragen om Toestemming wordt informatie verstrekt over soorten van persoonsgegevens, de ontvanger (zoals de Opdrachtgever), aan wie identificerende gegevens worden verstrekt en voor welke doeleinden. Indien de Respondent zijn toestemming intrekt zal de interne of externe onderzoeksorganisatie de Respondent informeren of de Rapportage reeds is uitgebracht. Is de Rapportage reeds uitgebracht dan heeft de intrekking van de toestemming voor de Rapportage geen terugwerkende kracht en wordt aan het intrekken van de toestemming alleen uitvoering gegeven voor zover het persoonsgegevens betreft en niet ten aanzien van de resultaten van statistisch onderzoek.

6. Indien gegevens voor onderzoek worden verzameld bij de respondent, dan deelt de interne of externe onderzoeksorganisatie, op verzoek van de respondent, uiterlijk aan het eind van de verzamelperiode, het volgende aan de respondent mee:
 - a. wat het doel is van het statistisch onderzoek;
 - b. wie de interne of externe onderzoeksorganisatie is;
 - c. als de onderzoeksorganisatie een ander is dan de opdrachtgever, desgevraagd, de naam van de opdrachtgever;
 - d. waar nadere informatie over het onderzoek kan worden verkregen, alsmede informatie kan vinden over zijn/haar wettelijke rechten, zoals het intrekken van verleende toestemming tijdens het statistisch onderzoek.
7. Het informeren van de respondent, als in lid 5, kan achterwege blijven als de respondent op een andere wijze reeds is voorzien van de informatie in lid 5, of verwezen is naar de respondent deze informatie daadwerkelijk kan raadplegen (bijvoorbeeld privacystatement van de Verwerkingsverantwoordelijke).
8. De respondent wordt vooraf geïnformeerd over het gebruik van video- of audioapparatuur bij het uitvoeren van statistisch onderzoek, tenzij de Respondent al op de hoogte is, of wanneer het gaat om activiteiten die noodzakelijk zijn voor de uitvoering van het onderzoek en het opstellen van de rapportage (zoals het maken van aantekeningen door medewerkers).
9. Opnamen gemaakt met digitale (video- of audio) apparatuur zullen nooit onderdeel vormen van een rapportage van statistisch onderzoek, tenzij met toestemming van de respondent of wanneer de opnamen zijn geanonimiseerd.

ARTIKEL 5: ANONIMISEREN PERSOONSgegevens (VAN RESPONDENTEN)

1. Indien voor het identificeren van de Persoonsgegevens van een Respondent in de Rapportage een onevenredige hoeveelheid geld en tijd benodigd is, met inachtneming van de beschikbare technologie op het tijdstip van verwerking en de technologische ontwikkelingen, dan kunnen de gegevens in de Rapportage als anoniem worden beschouwd.
2. De Persoonsgegevens worden in de Rapportage beschouwd als anoniem indien aan alle drie onderstaande voorwaarden is voldaan:
 - a. Gegevens mogen niet herleidbaar zijn tot een natuurlijke persoon, of een natuurlijke persoon direct of indirect kunnen identificeren; en
 - b. Gegevens mogen niet koppelbaar zijn. Dit betekent dat gegevens niet in verband zijn te brengen met opgeslagen gegevens van een natuurlijk persoon; en
 - c. Gegevens mogen niet deduceerbaar zijn. Dit betekent dat hieruit geen gegevens af te leiden zijn over een natuurlijk persoon.
3. De interne of externe onderzoeksorganisatie moet kunnen aantonen dat de Rapportage voldoet aan het gestelde in dit artikel.

ARTIKEL 6: VERWERKING VAN BIJZONDERE GEGEVENS VAN RESPONDENTEN

1. Het verwerken van Bijzondere persoonsgegevens voor statistisch onderzoek, is alleen toegestaan met uitdrukkelijke Toestemming van de respondent tenzij er sprake is van de in lid 2 van dit artikel genoemde toepassing.
2. Het is toegestaan om zonder uitdrukkelijke Toestemming van de respondent bijzondere persoonsgegevens te verwerken voor statistisch onderzoek indien aan alle vier onderstaande voorwaarden wordt voldaan:
 - het statistisch onderzoek een algemeen belang dient, en
 - de verwerking voor het betreffende onderzoek noodzakelijk is, en
 - het vragen van uitdrukkelijke Toestemming onmogelijk blijkt of een onevenredige inspanning kost, en
 - bij de uitvoering is voorzien in zodanige waarborgen dat de persoonlijke levenssfeer van de respondent niet onevenredig wordt geschaad.

Algemeen belang | Of er sprake is van algemeen belang, dat kan alleen de wetgever bepalen of de rechter beoordelen. Uitvoeren van onderzoek onder het mom van publieke taak is niet per definitie een onderzoek dat algemeen belang dient. Voorbeeld waarbij het vragen van uitdrukkelijke Toestemming een onevenredige inspanning kost, is wanneer de betrokkene in het kader van een onderzoek van algemeen belang, geen vaste woon of verblijfplaats heeft, en het voor het onderzoek van algemeen belang noodzakelijke is om bepaalde bijzondere gegevens uit bepaalde bronnen te verzamelen.

3. Als de Verwerkingsverantwoordelijke voldoende grondslag heeft om bijzondere persoonsgegevens te anonimiseren en deze geanonimiseerde bijzondere gegevens aanlevert aan een interne/externe onderzoeksorganisatie dan is statistisch onderzoek met deze anonieme bijzondere gegevens door een interne/externe onderzoeksorganisatie toegestaan.

ARTIKEL 7: BIJZONDERE VORMEN VAN VERWERKING VAN PERSOONSgegevens

1. Het gebruik, bij statistisch onderzoek, van een nationaal identificatienummer zoals het Burger service nummer (BSN), is alleen toegestaan aan de Verwerkingsverantwoordelijke (of een door de Verwerkingsverantwoordelijke ingeschakelde Verwerker) indien dat bij wet wordt toegestaan dan wel voor de doeleinden door de wet is bepaald. Het verwerken voor statistisch onderzoek van een nationaal identificatienummer met toestemming van de betrokkene is niet toegestaan, er moet echt een wettelijk voorschrift zijn.
2. Een kind niet ouder dan twaalf (12) jaar, behalve als een kind middelbaar onderwijs volgt, zal nimmer een respondent zijn bij statistisch onderzoek, tenzij het kind deelneemt onder toezicht of met instemming van zijn/haar wettelijke vertegenwoordiger. De onderzoeksorganisatie doet redelijke inspanningen om te controleren of er sprake is van toezicht of instemming van de wettelijk vertegenwoordiger. Deze bepaling is niet van toepassing indien het onderzoek via internet wordt uitgevoerd, zie lid 7.3
3. Indien een kind jonger is dan 16 jaar en via internet (dienst van de informatiemaatschappij) deelneemt aan statistisch onderzoek, waarvoor de grondslag voor de verwerking van persoonsgegevens toestemming is, dan dient de toestemming of de machtiging tot toestemming te worden gegeven door de wettelijk vertegenwoordiger. Met inachtneming van de beschikbare technologie doet de Verwerkingsverantwoordelijke dan redelijke inspanningen om te controleren of de wettelijke vertegenwoordiger toestemming heeft gegeven, of machtiging tot toestemming. Indien er sprake is van een andere grondslag, bijvoorbeeld overeenkomst of gerechtvaardigd belang, dan is die toestemming niet noodzakelijk als dat een onderdeel vormt van de overeenkomst.

4. Indien er geen sprake is van het gebruik van een dienst van de informatiemaatschappij, dus geen internet bij statistisch onderzoek en de grondslag om persoonsgegevens te verwerken is 'toestemming van de betrokkene', dan dient indien de respondent jonger is dan 16 jaar, de toestemming te worden gegeven door de wettelijke vertegenwoordiger.

Redelijke inspanningen | Onder redelijke inspanningen wordt verstaan dat er tenminste een minimale inspanning wordt gedaan om gegeven toestemming te verifiëren. Dit zal mede afhankelijk zijn van de aard en het onderwerp van het statistisch onderzoek. De eisen zijn zwaarder bij statistische onderzoeken waarbij Bijzondere persoonsgegevens worden verzameld. Verificatie kan plaatsvinden door de wettelijk vertegenwoordiger mee te laten tekenen op de deelname bevestiging of bijvoorbeeld bij panel onderzoek door mee te tekenen op de terms & conditions ter acceptatie. Instemming kan blijken uit het brengen als wettelijk vertegenwoordiger van de respondent naar de locatie, bijvoorbeeld een andere locatie dan de onderwijsinstelling, waar het statistisch onderzoek wordt uitgevoerd. Of door het voortdurend aanwezig zijn van een voor de kinderen bekende persoon, bijvoorbeeld een docent. Een andere mogelijkheid kan zijn om voordat een uitnodiging wordt verzonden er telefonisch contact is met de wettelijk vertegenwoordiger, waarin reeds gevraagd wordt om toestemming dat de respondent deelneemt aan het onderzoek. Dit zijn enkele oplossingsrichtingen. Die gekozen kunnen worden afhankelijk van de mogelijkheden en de aard van het onderzoek.

ARTIKEL 8: RECHTEN RESPONDENTEN BIJ STATISTISCH ONDERZOEK

1. Als een onderzoeksorganisatie als verwerker een verzoek ontvangt van een respondent om inzage, correctie, dataportabiliteit, recht om vergeten te worden of afscherming van persoonsgegevens, dan verwijst de onderzoeksorganisatie de respondent door naar de Verwerkingsverantwoordelijke.
2. De Verwerkingsverantwoordelijke is ten aanzien van Onderzoeksbestand of Onderzoeksbestanden die worden gebruikt voor statistisch onderzoek niet verplicht om medewerking te verlenen aan 'recht van inzage van de betrokkene' (artikel 15 AVG), 'recht op rectificatie' (artikel 16 AVG) en 'recht op beperking van de verwerking' (artikel 18 AVG).
3. Indien een onderzoeksorganisatie zelf als Verwerkingsverantwoordelijke van het gebruikte bestand optreedt, dan dient de organisatie zelf te zorgen voor afhandeling van het verzoek, met in achtname van het tweede lid van dit artikel.

4. De Verwerkingsverantwoordelijke mag in afwijking van lid 2 van dit artikel toch uitvoering geven aan verzoeken tot inzage van de respondent mits dat verzoek door de Respondent met redelijke tussenpozen wordt gedaan. De Verwerkingsverantwoordelijke is verplicht om van de verzoekende respondent de identiteit vast te stellen.

Artikel 89 lid 2 AVG staat toe dat lidstaten afwijken van consumentenrechten. In de UAVG is in artikel 44 bepaald dat de verwerkingsverantwoordelijke de artikelen 15, 16 en 18 van de verordening buiten toepassing kan laten. Om misverstanden te voorkomen is deze bepaling over genomen. Met daarbij de toelichting dat dit gaat om het onderzoeksbestand waarvoor deze rechten niet kunnen worden uitgeoefend. Een bronbestand met klantgegevens dat door de Verwerkingsverantwoordelijke is beschikbaar gesteld valt niet onder deze uitzonderingen.

Inzageverzoeken dienen alleen te worden gehonoreerd als deze met redelijke tussenpozen worden gedaan (overweging 63 AVG). De tussenpozen worden mede bepaald hoe vaak een respondent deelneemt aan onderzoek van de Verwerkingsverantwoordelijke. Indien de respondent eenmaal per jaar deelneemt aan onderzoek dan is ieder kwartaal een inzage verzoek doen, niet een verzoek met redelijke tussenpozen. Dit kan anders zijn indien de respondent maandelijks deelneemt aan een onderzoek, dan kan er bij het doen van een inzage verzoek per kwartaal wel sprake zijn van een redelijk inzage verzoek per kwartaal. Het vaststellen van de identiteit van de verzoeker door een kopie paspoort in te sturen is niet toegestaan. De identiteit zal op een andere wijze moeten worden vastgesteld, bijvoorbeeld door het stellen van enkele controle vragen waarvan de antwoorden bekend zijn bij de Verwerkingsverantwoordelijke.

5. De onderzoeksorganisatie, in de rol van verwerker, verleent de Verwerkingsverantwoordelijke volledige en tijdige bijstand, binnen de voor de Verwerkingsverantwoordelijke geldende termijn, bij de uitoefening van diens plicht om verzoeken inzake uitoefening van de in lid 1 genoemde rechten te beantwoorden, met inachtneming van het bepaalde in lid 2 van dit artikel.
6. Wanneer de Verwerkingsverantwoordelijke kan aantonen dat hij de verzoekende respondent niet kan identificeren voor het uitvoeren van een voor de respondent geldend recht, dan stelt hij de verzoekende respondent daarvan indien mogelijk in kennis. Het verzoek van de respondent wordt geschorst en respondent wordt in de gelegenheid gesteld om binnen een maand aanvullende gegevens, bijvoorbeeld een administratief nummer (klantnummer, bankrekeningnummer) dat door de Verwerkingsverantwoordelijke wordt gebruikt, te verstrekken zodat de Verwerkingsverantwoordelijke de identiteit kan vaststellen. Ook kan (indien aanwezig) de Respondent worden verwezen naar een eigen "Mijn-domein" om inzage te krijgen in de persoonsgegevens. Indien het inzage

verzoek zich uitstrekt tot bijzondere gegevens moeten hogere eisen worden gesteld aan de vorm van legitimatie aan de Respondent.

7. Indien een respondent een verzoek doet op het 'recht van vergetelheid' (artikel 17 AVG), dan verwijdert de Verwerkingsverantwoordelijke de niet-anonieme persoonsgegevens uit het Onderzoekbestand. Indien door verwijdering uit het Onderzoekbestand het statistisch onderzoek onmogelijk wordt of ernstig in gedrang dreigt te komen mag de Verwerkingsverantwoordelijke weigeren uitvoering te geven aan een dergelijk verzoek. Persoonsgegevens die niet voor het statistisch onderzoek worden verwerkt en/of geen onderdeel zijn van de Rapportage worden altijd verwijderd. Zijn persoonsgegevens van de Respondent met zijn toestemming niet-anoniem opgenomen in de rapportage dan heeft het intrekken van Toestemming geen terugwerkende kracht voor bestaande Rapportages.
8. Indien een respondent een beroep doet op het 'recht op overdraagbaarheid van gegevens' (art 20 AVG) dan zal de Verwerkingsverantwoordelijke aan dit verzoek voldoen. De persoonsgegevens die de Verwerkingsverantwoordelijke met toestemming van de respondent, of op basis van een overeenkomst, zoals panelvoorwaarden, over de respondent heeft vastgelegd, en die geautomatiseerd worden verwerkt zullen hiervoor beschikbaar worden gesteld. Een verzoek om overdraagbaarheid van persoonsgegevens die door de Verwerkingsverantwoordelijke of diens Verwerker zelf zijn geformuleerd op basis van de persoonsgegevens van de respondent vallen buiten dit recht op overdraagbaarheid. Op schriftelijke aanwijzing van de Respondent zal de Verwerkingsverantwoordelijke de persoonsgegevens rechtstreeks aan de door de Respondent aangewezen andere Verwerkingsverantwoordelijke toezenden. De verzendende Verwerkingsverantwoordelijke zal het bestand van gegevens dat wordt verzonden tenminste voorzien van een password of meer beveiligingsmaatregelen. Via een ander communicatiekanaal wordt aan de Respondent of aan de door de Respondent schriftelijk aangewezen andere Verwerkingsverantwoordelijke het wachtwoord of andere toegangscode toegezonden.
9. Het gebruik van op geautomatiseerde verwerking gebaseerde besluiten zoals bij profiling, is toegestaan bij statistisch onderzoek.
10. Een respondent heeft het recht om op basis van omstandigheden die met zijn specifieke situatie verband houdend, bezwaar (artikel 21 lid 6 AVG) te maken tegen de verwerking van de betreffende persoonsgegevens van die respondent voor statistische doeleinden tenzij dit onderzoek nodig is voor de uitvoering van een onderzoek in algemeen belang of de Respondent wettelijk verplicht is om mee te werken. Indien een dergelijk verzoek wordt gedaan aan de Verwerker dan geeft de Verwerker dit onverwijld door aan de Verwerkingsverantwoordelijke. De Verwerkingsverantwoordelijke zal uit een bestand of bestanden die

worden gebruikt voor statistische doeleinden, na het verzoek van de Respondent, steeds de gegevens van de Respondent verwijderen. Voor reeds uitgebrachte Rapportages heeft de intrekking van de uitdrukkelijke toestemming geen terugwerkende kracht. Naast deze wettelijk afmeldmogelijkheid kan de betrokkene zich ook afmelden op basis van artikel 9 van de Gedragscode 2023 voor statistisch onderzoek 2023.

11. Verzoeken van de respondent met betrekking tot de uitoefening van zijn/haar rechten dienen binnen een maand door de Verwerkingsverantwoordelijke te worden beantwoord.

ARTIKEL 9: AFMELDREGISTERS STATISTISCH ONDERZOEK

1. Een respondent, waaronder begrepen een zelfstandige zonder personeel (ZZP) die niet wenst deel te nemen aan vooraf niet aangekondigd statistisch onderzoek per spraaktelefoon, kan zich laten registreren bij het www.onderzoekfilter.nl.
2. Opdrachtgevers en/of onderzoeksorganisaties die statistisch onderzoek per spraaktelefoon willen uitvoeren zonder aankondiging vooraf, zijn verplicht om het bestand dat wordt gebruikt voor statistisch onderzoek voorafgaand aan de start van het statistisch onderzoek te ontdebellen met het bestand van het onderzoekfilter.

PROVENANCE

DATAVERZAMELING ONGEACHT DE METHODE
VAN DATAVERZAMELING

ARTIKEL 10: GEGEVENSVERWERKING EN GRONDSLAGEN BIJ STATISTISCH ONDERZOEK

1. De Verwerkingsverantwoordelijke dient over een grondslag en doeleinde(n) te beschikken voor de initiële gegevensverwerking. De Respondent dient te zijn geïnformeerd over de doeleinden van verwerking van de persoonsgegevens in overeenstemming met artikel 13 of 14 AVG.
2. Het gebruik van persoonsgegevens voor statistisch onderzoek is altijd verenigbaar met elk doeleinde waarvoor deze zijn verzameld en mogen door de Verwerkingsverantwoordelijke altijd worden gebruikt voor statistisch onderzoek, indien er sprake is bij de Verwerkingsverantwoordelijke van een grondslag om persoonsgegevens te mogen verwerken.
3. De Verwerkingsverantwoordelijke moet voor elk statistisch onderzoek aantonen dat er is voldaan aan de onderstaande principes van gegevensverwerking:
 - a. Rechtmatigheid, behoorlijkheid en transparantie: geen verwerking van persoonsgegevens die in strijd zijn met de wet of met deze Gedragscode 2023, verzamelde persoonsgegevens zijn noodzakelijk voor het kunnen uitvoeren van het statistisch onderzoek en toestemming wordt gevraagd indien niet anonieme gegevens van de Respondent worden opgenomen in de Rapportage.
 - b. Minimale gegevensverwerking, niet meer gegevens verwerken dan noodzakelijk is voor het doel.
 - c. Juistheid van persoonsgegevens, waarbij als uitgangspunt geldt dat de door de respondent opgegeven persoonsgegevens of meningen juist zijn.
 - d. Om de juistheid van de opgegeven persoonsgegevens of meningen vast te stellen kan het noodzakelijk zijn om deze te valideren aan de hand van een externe bron.
 - e. Bewaartermijn: zo lang dat voor het doel van het statistisch onderzoek noodzakelijk is, al dan niet in gepseudonimiseerde vorm;
 - f. Integriteit en vertrouwelijkheid (beveiliging): het niveau van beveiliging is onderhevig aan een door de Verwerkingsverantwoordelijke opgesteld beveiligingsprotocol. Een getekende geheimhoudingsverklaring, maakt daar onderdeel van uit.

De Verwerkingsverantwoordelijke dient de naleving van deze principes te kunnen aantonen door middel van schriftelijke procedures. Indien er sprake is van een Verwerker (externe onderzoeksorganisatie) of een interne onderzoeksorganisatie, verleent deze op verzoek van de Verwerkingsverantwoordelijke bijstand bij het aantonen van bovenstaande punten.

4. Indien bij statistisch onderzoek gebruik wordt gemaakt van techniek om informatie op randapparatuur te plaatsen en/of uit te lezen (cookie- en aanverwante technologie) die geen of geringe gevolgen heeft voor de persoonlijke levenssfeer van de respondent, omdat er geen profiel van de respondent wordt opgebouwd en het onderzoek gericht is op het opstellen van een Rapportage over het aanbod van een dienst/product op internet, dan blijft het informeren van de respondent en het vragen om toestemming om dergelijke techniek te plaatsen achterwege.

A. Wat zijn Grondslagen?

Voor het verwerken van Persoonsgegevens dient de Verwerkingsverantwoordelijke te beschikken over een grondslag om persoonsgegevens te mogen verwerken, bij statistisch onderzoek noemen we dit ook wel de primaire grondslag. De in de AVG genoemde grondslagen zijn:

- a. de betrokkene heeft toestemming gegeven voor de verwerking van zijn persoonsgegevens voor een of meer specifieke doeleinden;
- b. de verwerking is noodzakelijk voor de uitvoering van een overeenkomst waarbij de betrokkene partij is, of om op verzoek van de betrokkene vóór de sluiting van een overeenkomst maatregelen te nemen;
- c. de verwerking is noodzakelijk om te voldoen aan een wettelijke verplichting die op de Verwerkingsverantwoordelijke rust;
- d. de verwerking is noodzakelijk om de vitale belangen van de betrokkene of van een andere natuurlijke persoon te beschermen;
- e. de verwerking is noodzakelijk voor de vervulling van een taak van algemeen belang of van een taak in het kader van de uitoefening van het openbaar gezag dat aan de Verwerkingsverantwoordelijke is opgedragen;
- f. de verwerking is noodzakelijk voor de behartiging van de gerechtvaardigde belangen van de Verwerkingsverantwoordelijke of van een derde, behalve wanneer de belangen of de grondrechten en de fundamentele vrijheden van de betrokkene die tot bescherming van persoonsgegevens nopen, zwaarder wegen dan die belangen, met name wanneer de betrokkene een kind is.

B. Verenigbaar gebruik en doeleinde(n)

Als er een geldige grondslag is om persoonsgegevens te verwerken dan worden de persoonsgegevens altijd verzameld en verwerkt voor een bepaald doeleind of bepaalde doeleinden. Voor zover in deze doeleinden er geen sprake zou zijn van statistisch onderzoek, laat artikel 5 lid 1 onder b toe via het verenigbaar gebruik om ondanks het ontbreken in de doeleinden van statistisch onderzoek, toch de voor andere doeleinden verzamelde persoonsgegevens voor statistisch onderzoek te verwerken. Is statistisch onderzoek een van de doeleinden waarvoor persoonsgegevens worden verzameld dan is er geen rol

voor het vraagstuk van verenigbaar gebruik immers statistisch onderzoek wordt expliciet genoemd in de doeleinden.

C. Overheid: Grondslagen

Voor de overheid geldt een beperking ten aanzien van grondslagen. Let op Overheidsinstanties kunnen niet meer op basis van het gerechtvaardigd belang persoonsgegevens verwerken voor onderzoek. Overheidsinstanties zullen in de uitoefening van hun taak GEEN gebruik kunnen maken van de grondslag 'gerechtvaardigd belang', maar zullen gebruik moeten maken van andere grondslagen. Dit geldt niet voor zover de overheidsinstantie 'typisch bedrijfsmatige handelingen' verricht waarbij persoonsgegevens worden verwerkt, zoals bijvoorbeeld de verwerking van persoonsgegevens die noodzakelijk zijn voor de beveiliging van overheidsgebouwen. Voor handelingen die buiten de uitoefening van de taak vallen, mag er wel een grondslag worden aangenomen in het gerechtvaardigd belang van de organisatie.

D. Privacystatement

Het privacystatement van de Verwerkingsverantwoordelijke dient te voldoen aan de bestanddelen die worden genoemd in artikel 13 AVG. Indien het niet mogelijk is om alle bestanddelen van het privacystatement kenbaar te maken aan de betrokkene dan is het toegestaan om deze informatie gelaagd te geven. In de eerste laag wordt dan bekend gemaakt wie de Verwerkingsverantwoordelijke is, voor welke doeleinden de persoonsgegevens worden verwerkt, waaronder doeleinden die de betrokkene zouden kunnen verrassen. Hierbij moet dan wel een verwijzing worden opgenomen waar de gehele privacystatement/informatie tekst 13 AVG eenvoudig en zonder inspanning kan worden teruggevonden.

Bron: Article 29 Working Party, Guidelines on transparency under Regulation 2016/679 Adopted on 29 November 2017 As last Revised and Adopted on 11 April 2018 WP260 rev.01

ARTIKEL 11: GEGEVENSVERZAMELING EN VERWERKING BIJ PANELONDERZOEK

1. Bij statistisch onderzoek onder een panel, schrijven de respondenten zichzelf bij de onderzoekorganisatie in en accepteren daarbij de panelvoorwaarden, waarin is beschreven wat er van de deelnemer in het panelonderzoek wordt verwacht en op welke wijze persoonsgegevens worden verwerkt.
2. De wijze waarop wordt omgegaan met de verwerking van persoonsgegevens wordt beschreven in een apart privacystatement, dat als apart schriftelijk document wordt aangeboden aan de respondent bij het accepteren van de panelvoorwaarden.

3. Indien bij panelonderzoek voor statistische doeleinden gebruik wordt gemaakt van techniek om informatie op randapparatuur te plaatsen en/of uit te lezen (cookie- en aanverwante technologie) die geen of geringe gevolgen heeft voor de persoonlijke levenssfeer van de respondent, omdat er geen profiel van de respondent wordt opgebouwd en het onderzoek gericht is op het opstellen van een Rapportage over het aanbod van een dienst/product op internet, dan blijft het informeren van de respondent en het vragen om toestemming om dergelijke techniek te plaatsen achterwege.
4. Indien de Rapportage niet-anonieme gegevens bevat die zijn vastgelegd met techniek om informatie op randapparatuur te plaatsen en/of uit te lezen (cookie- en aanverwante technologie), dan wordt hiervoor apart voorafgaande Toestemming gevraagd. Deze toestemming zijnde een vrije, specifieke, geïnformeerde en ondubbelzinnige wilsuiting is niet te verkrijgen door een dergelijke bepaling op te nemen in de zogeheten panelvoorwaarden maar zal dienen te worden gegeven door de Respondent, door middel van een verklaring of ondubbelzinnige actieve handeling. Deze Toestemming kan worden ingetrokken maar heeft geen terugwerkende kracht.
5. Indien in het kader van panelonderzoek bijzondere persoonsgegevens bij de respondenten worden verzameld en verwerkt dan dient de Respondent daar vooraf uitdrukkelijke Toestemming voor te geven. Bij het vragen om uitdrukkelijke Toestemming wordt informatie verstrekt over welke bijzondere persoonsgegevens worden verzameld, aan wie identificerende gegevens worden verstrekt en voor welke doeleinden. Deze uitdrukkelijke Toestemming zal steeds apart worden gevraagd per onderzoek en kan niet via panel- of andere voorwaarden worden verkregen. Indien de Respondent zijn uitdrukkelijke toestemming intrekt zullen de gegevens worden verwijderd en niet voor verder panelonderzoek worden gebruikt. Voor reeds uitgebrachte Rapportages heeft de intrekking van de uitdrukkelijke toestemming geen terugwerkende kracht.
6. Indien het oogmerk van het panelonderzoek is om identificerende persoonsgegevens op te nemen in de rapportage over het onderzoek dan zal aan de respondent voorafgaand aan de Rapportage toestemming worden gevraagd. Deze toestemming zal steeds apart worden gevraagd per onderzoek en kan niet via panel- of andere voorwaarden worden verkregen. Voor reeds uitgebrachte Rapportages heeft de intrekking van de toestemming geen terugwerkende kracht.

**Wat als de randapparatuur nu door meerdere personen wordt gebruikt?
'Geldt de toestemming voor alle gebruikers van het apparaat?'**

De toestemming geldt voor de gebruiker die deze toestemming heeft gegeven. In het geval meerdere gebruikers gebruik maken van hetzelfde apparaat ligt het aan het gebruik van dit apparaat. Als de website-eigenaar een eerder geplaatste cookie kan uitlezen, kan deze ervan uitgaan dat daarvoor toestemming is gegeven. Het is immers goed mogelijk dat verschillende gebruikers gebruik maken van hetzelfde profiel en/of browser waarvoor deze toestemming is gegeven. Indien de website-eigenaar in zijn registratie ziet dat er toestemming is gegeven, maar geen cookie meer zichtbaar is, dient de website-eigenaar ervan uit te gaan dat er geen sprake is van toestemming en moet deze (opnieuw) de toestemming verkrijgen. Dit kan het geval zijn als op één apparaat gebruik wordt gemaakt van verschillende gescheiden profielen en/of van verschillende browsers, waardoor cookies op verschillende plekken staan opgeslagen.'

*Bron: Veel gestelde vragen cookiebepaling november 2016 – ACM, pagina 16
[https://www.acm.nl/sites/default/files/old_publication/publicaties/14496_](https://www.acm.nl/sites/default/files/old_publication/publicaties/14496_veelgestelde-vragen-cookiebepaling-november-2016.pdf)
[veelgestelde-vragen-cookiebepaling-november-2016.pdf](https://www.acm.nl/sites/default/files/old_publication/publicaties/14496_veelgestelde-vragen-cookiebepaling-november-2016.pdf)*

SECURITY

ARTIKEL 12: BEVEILIGING BIJ STATISTISCH ONDERZOEK

1. De Verwerkingsverantwoordelijke en/of verwerker die het statistisch onderzoek verricht, neemt organisatorische en technische maatregelen voor de beveiliging van de verwerking en houdt daarbij rekening met de stand van de techniek, de aard van de te beschermen persoonsgegevens en de context waarbinnen de persoonsgegevens worden verwerkt.
2. De technisch en organisatorische maatregelen voor de beveiliging zijn tenminste gericht op het voorkomen van:
 - a. Openbaarmaking van niet-openbare informatie: Het expres of onbedoeld openbaar maken (lekkers) of wissen van niet-openbare informatie, met inbegrip van privacygevoelige informatie.
 - b. Vermissing of diefstal van bedrijfsmiddelen: Diefstal of het kwijt raken van randapparatuur die door Verwerkingsverantwoordelijke of Verwerker worden beheerd, zoals mobiele telefoon, tablet, laptop, toegangspasje of token.
 - c. Besmetting met schadelijke software (ransomware/malware/virus): Een besmetting van een werkstation of ander bedrijfsmiddel met schadelijke software, ook wel malware. Hieronder worden ook virussen en cryptoware verstaan.
 - d. Aanval op de digitale infrastructuur: Een doelgerichte aanval op websites die worden gebruikt voor statistisch onderzoek, (web) applicaties of servers met het doel niet-openbare informatie te verkrijgen of de digitale infrastructuur te ontregelen.
 - e. Storing in hardware door stroomuitval, brand of water: Een brand of wateroverlast (lekkage) in ruimten waar zich vitale ICT voorzieningen bevinden die leidt tot een verstoring van dienstverlening
 - f. Het permanent opslaan van verzamelde persoonsgegevens op randapparatuur: Persoonsgegevens opgeslagen op randapparatuur zal telkens worden gewist per statistisch onderzoek uiterlijk op het moment dat het betreffende onderzoek is afgerond.
 - g. Het trainen van functionarissen bij interne en externe onderzoeksorganisaties: Tijdens de trainingen komen de bovenstaande en specifieke onderzoeksorganisatie-eigen technische en organisatorische aspecten aan de orde.

ARTIKEL 13 INCIDENTENPROTOCOL

1. De Verwerkingsverantwoordelijke en Verwerker spreken een vaste werkwijze af voor het melden van een datalek en maken dat onderdeel van de Verwerkersovereenkomst.
2. De Verwerkingsverantwoordelijk en de Verwerker, indien er een Verwerker is betrokken bij het uitvoeren van een statistisch onderzoek, houden gedurende de looptijd van het statistisch onderzoek waarbij zij

zijn betrokken een Incidentenprotocol bij. Het Incidentenprotocol is in schriftelijke en/of elektronische vorm opgesteld. In dit Incidentenprotocol worden incidenten met betrekking tot persoonsgegevens bijgehouden. Het betreft de volgende drie categorieën van incidenten:

- a. In geval van datalek met hoog risico op ernstige nadelige gevolgen voor de betrokkenen, omdat direct identificerende gegevens inclusief bijzondere gegevens of financiële gegevens zijn gelekt, of de gegevens gevoelig zijn gelet op de context van het onderzoek, is de Verwerkingsverantwoordelijke, verplicht om de Autoriteit Persoonsgegevens en de betrokkenen te informeren.
 - b. Als het niet waarschijnlijk is dat de inbreuk in verband met persoonsgegevens ernstige nadelige gevolgen heeft voor de betrokkenen, bijvoorbeeld omdat de gegevens zijn gepseudonimiseerd of zijn geanonimiseerd dan wel als het alleen om naam, adres, woonplaatsgegevens, telefoonnummer en/of e-mail gaat, zonder dat de context blijkt van het statistisch onderzoek, is de Verwerkingsverantwoordelijke, verplicht om alleen de Autoriteit Persoonsgegevens of een andere wettelijke toezichthouder te informeren.
 - c. De Verwerkingsverantwoordelijke en de Verwerker voegen aan het eigen Incidentenprotocol in lid 3 tevens alle datalekken en beveiligingsincidenten toe die zonder risico voor de betrokkenen zijn. Deze worden niet gemeld door de Verwerkingsverantwoordelijke en/of Verwerker bij de Autoriteit Persoonsgegevens.
3. Op verzoek stellen de Verwerkingsverantwoordelijk en Verwerker het Incidentenprotocol van een bepaald statistisch onderzoek beschikbaar aan de Autoriteit Persoonsgegevens of aan de Integriteitscommissie voor de uitvoering van haar taken.

ARTIKEL 14: VERDERE AANDACHTSPUNTEN BIJ DE BEVEILIGING BIJ STATISTISCH ONDERZOEK

De Verwerkingsverantwoordelijke en/of de externe onderzoeksorganisatie als verwerker nemen de volgende maatregelen in het kader van de beveiliging:

1. Het functie-afhankelijk maken van toegang tot de (persoons-)gegevens, zowel binnen de organisatie als van buitenaf.
2. Naam, adres, postcode en woonplaats gegevens, e-mail en telefoon van respondenten worden separaat opgeslagen van de overige voor het onderzoek verkregen gegevens. Zolang het noodzakelijk is voor de uitvoering van het onderzoek worden naam, adresgegevens, postcode en woonplaats gegevens e-mail en telefoon gepseudonimiseerd of waar mogelijk geanonimiseerd of worden deze persoonsgegevens vernietigd.

3. Indien er sprake is van longitudinaal onderzoek zal de koppeling van gegevens in het Onderzoekbestand met de identificerende gegevens in een ander bestand, tot stand worden gebracht door een neutrale sleutel.
4. Bijzondere, of in de context als zeer gevoelig ervaren gegevens worden altijd versleuteld verzonden en/of opgeslagen.
5. Bij statistisch onderzoek kunnen persoonsgegevens op verschillende manieren worden geanonimiseerd. Indien gebruikt wordt gemaakt van hash-technologie om te anonimiseren dient one-way hash-technologie te worden gebruikt om persoonsgegevens op een zodanig wijze te anonimiseren dat de originele persoonsgegevens niet kunnen worden teruggehaald.
6. Het is zaak een administratie te voeren van de randapparatuur die wordt ingezet bij onderzoek. Daarnaast dient er een procedure te worden opgesteld om verlies of defect raken van randapparatuur te rapporteren in de organisatie.
7. De randapparatuur moet beveiligd worden tegen onrechtmatig gebruik of verlies van persoonsgegevens. Hiervoor dient de randapparatuur te worden voorzien van een password en moet het mogelijk zijn om op afstand persoonsgegevens op randapparatuur te wissen of ontoegankelijk te maken. Daarnaast dienen de functionarissen verplicht te worden om het verlies van randapparatuur onverwijld te melden.
8. Op permanente basis moet worden voorzien in goed functionerende en niet-corrumperende hard- en software, door de laatste versies van virus programma's te plaatsen en door updates en patches onverwijld te installeren.
9. Er mag via Bring Your Own Device randapparatuur geen toegang mogelijk zijn tot bestanden met persoonsgegevens van opdrachtgevers of persoonsgegevens die in het kader van een statistisch onderzoek zijn verzameld. mits:
 - er een mogelijkheid is om deze randapparatuur op afstand te blokkeren of te wissen; en
 - de onderzoeksorganisatie nadere technische en organisatorische eisen stelt waaraan de beveiliging van Bring Your own Device dient te voldoen; en
 - er een procedure is om verlies of defect raken van Bring Your own Device te rapporteren in de organisatie.
10. De in het kader van de beveiliging getroffen technische en organisatorische maatregelen worden periodiek getest, beoordeeld en geëvalueerd. De directie van de Onderzoeksorganisatie wordt hierover geïnformeerd.

Het vierde lid van deze bepaling stelt dat er sprake dient te zijn van versleutelde opslag van als zeer gevoelig ervaren gegevens. ‘Als gevoelig ervaren gegevens’ is de aanduiding van een niet-wettelijk benoemde groep van persoonsgegevens, zoals de bijzondere gegevens, die binnen een bepaalde context als gevoelig kunnen worden ervaren. Denk aan inkomensgegevens. Dergelijke gevoelige gegevens dienen net als bijzondere gegevens versleuteld te worden opgeslagen cq verzonden. Het kan ook gaan om een bepaalde selectie van respondenten. De NAW-gegevens van respondenten zullen niet zo gevoelig zijn, maar in de context van een combinatie van gegevens kan dat anders liggen. Het vijfde lid gaat over het gebruik van one-way-hash-technology. Bedoeld is een algoritme dat een vaste reeks nummers van een tekstbericht genereert. ‘One-way’ betekent dat het niet mogelijk is om de vaste reeks om te zetten naar de originele gegevens.

STEWARDSHIP

ARTIKEL 15: DOCUMENTATIEPLICHT: REGISTER VAN DE VERWERKINGSACTIVITEITEN

1. Elke Verwerkingsverantwoordelijke (of diens vertegenwoordiger) die valt onder de werking van deze Gedragscode 2023, houdt een register bij van de verwerkingsactiviteiten die onder zijn verantwoordelijkheid plaatsvinden. Het register bevat de volgende gegevens:
 - a. de naam en de contactgegevens van de Verwerkingsverantwoordelijke, en, in voorkomend geval, van de vertegenwoordiger van de Verwerkingsverantwoordelijke en van de functionaris voor gegevensbescherming;
 - b. de verwerkingsdoeleinden;
 - c. een beschrijving van de categorieën van respondenten en van de categorieën van persoonsgegevens;
 - d. de categorieën van ontvangers aan wie de persoonsgegevens zijn of worden verstrekt, onder meer ontvangers in derde landen of internationale organisaties;
 - e. indien van toepassing: doorgifte van persoonsgegevens aan een derde land of een internationale organisatie, met inbegrip van de vermelding van dat derde land of die internationale organisatie;
 - f. indien mogelijk, de beoogde termijnen waarbinnen de verschillende categorieën van gegevens moeten worden gewist;
 - g. indien mogelijk, een algemene beschrijving van de technische en organisatorische beveiligingsmaatregelen als bedoeld in artikel 32, lid 1 AVG.

2. Elke Verwerker (of diens vertegenwoordiger) die valt onder de werking van deze Gedragscode 2023, houdt een register bij van alle categorieën van verwerkingsactiviteiten die hij ten behoeve van een Verwerkingsverantwoordelijke heeft verricht. Dit register bevat de volgende gegevens:
 - a. de naam en de contactgegevens van de verwerkers en van iedere Verwerkingsverantwoordelijke voor rekening waarvan de verwerker handelt, en, in voorkomend geval, van de vertegenwoordiger van de Verwerkingsverantwoordelijke of de verwerker en van de functionaris voor gegevensbescherming;
 - b. de categorieën van verwerkingen die voor rekening van iedere Verwerkingsverantwoordelijke zijn uitgevoerd;
 - c. indien van toepassing, doorgifte van persoonsgegevens aan een derde land of een internationale organisatie, onder vermelding van dat derde land of die internationale organisatie;
 - d. indien mogelijk, een algemene beschrijving van de technische en organisatorische beveiligingsmaatregelen als bedoeld in artikel 32, lid 1.

3. Het in de leden 1 en 2 bedoelde register is in schriftelijke en/of elektronische vorm opgesteld.

4. Desgevraagd stellen de Verwerkingsverantwoordelijke of de verwerker, en in voorkomend geval de vertegenwoordiger van de Verwerkingsverantwoordelijke of de verwerker, het register ter beschikking van de Autoriteit Persoonsgegevens.

ARTIKEL 16: DPIA / GEGEVENSBESCHERMINGSEFFECTBEOORDELING

1. Als bij het uitvoeren van statistisch onderzoek (nieuwe) technologieën worden gebruikt, voert de Verwerkingsverantwoordelijke of Verwerker vóór de verwerking een DPIA / Gegevensbeschermingseffectbeoordeling, verder aangeduid met DPIA uit. Deze DPIA wordt uitgevoerd als de aard, de omvang, de context en de doeleinden van het onderzoek waarschijnlijk een hoog risico inhouden voor de rechten en vrijheden van respondenten. Eén beoordeling kan een reeks vergelijkbare verwerkingen bestrijken die vergelijkbare hoge risico's kunnen hebben. Indien een wijziging van de verwerking het risiconiveau van de verwerking voor de rechten en vrijheden van respondenten verhoogt, is dat aanleiding tot een geheel of gedeeltelijk opnieuw uit te voeren DPIA.
2. De Verwerkingsverantwoordelijke of Verwerker voert minimaal een DPIA uit in de volgende gevallen:
 - a. Beoordelen van mensen op basis van persoonskenmerken: Het gaat hierbij onder meer om het maken van profielen en het maken van prognoses, met name op basis van kenmerken als iemands beroepsprestaties, economische situatie, gezondheid, persoonlijke voorkeuren of interesses, betrouwbaarheid of gedrag, locatie of verplaatsingen.
 - b. Geautomatiseerde beslissingen: Het gaat hierbij om beslissingen die voor de betrokkene rechtsgevolgen of vergelijkbare wezenlijke gevolgen hebben. Zo'n gegevensverwerking kan er bijvoorbeeld toe leiden dat mensen worden uitgesloten of gediscrimineerd. Gegevensverwerkingen met geringe of geen gevolgen voor mensen vallen niet onder dit criterium.
 - c. Stelselmatige en grootschalige monitoring: Het gaat hierbij om monitoring van openbaar toegankelijke ruimten, bijvoorbeeld met cameratoezicht. Hierbij kunnen persoonsgegevens worden verzameld zonder dat betrokkenen weten wie hun gegevens verzamelt en wat daar vervolgens mee gebeurt. Bovendien kan het onmogelijk zijn voor mensen om zich in openbare ruimten aan deze gegevensverwerking te onttrekken.
 - d. Gevoelige gegevens: Het gaat hierbij om bijzondere categorieën van persoonsgegevens (zie artikel 9 van de AVG), zoals informatie over iemands politieke voorkeuren. Ook strafrechtelijke gegevens vallen hieronder. Tot slot gaat het hier ook om gegevens die over het algemeen als privacygevoelig worden beschouwd.

- e. Grootschalige gegevensverwerkingen: Of een gegevensverwerking een ‘ Grootschalige gegevensverwerking’ dient te worden bepaald aan de hand van de volgende criteria:
 - 1. de hoeveelheid mensen van wie gegevens worden verwerkt;
 - 2. de hoeveelheid gegevens en/of de verscheidenheid aan gegevens die worden verwerkt;
 - 3. de tijdsduur van de gegevensverwerking;
 - 4. de geografische reikwijdte van de gegevensverwerking.
 - f. Gekoppelde databases: Het gaat hierbij om gegevensverzamelingen die aan elkaar gekoppeld of met elkaar gecombineerd zijn. Bijvoorbeeld databases die voortkomen uit twee of meer verschillende gegevensverwerkingen met verschillende doelen en/of uitgevoerd door verschillende verantwoordelijken, op een manier die betrokkenen niet redelijkerwijs kunnen verwachten.
 - g. Gegevens over kwetsbare personen: Bij het verwerken van dit type gegevens kan een DPIA nodig zijn omdat er sprake is van een ongelijke machtsverhouding tussen de betrokkene en de verantwoordelijke. Dit heeft als gevolg dat betrokkenen niet in vrijheid toestemming kunnen geven of weigeren voor het verwerken van hun gegevens. Het kan hierbij om bijvoorbeeld werknemers, kinderen en patiënten gaan.
 - h. Gebruik van nieuwe technologieën: Een DPIA kan nodig zijn bij het gebruik van een nieuwe technologie. De reden hiervoor is dat dit gebruik gepaard kan gaan met nieuwe manieren om gegevens te verzamelen en gebruiken, met mogelijk grote privacyrisico's.
 - i. Blokkering van een recht, dienst of contract: Het gaat hierbij om gegevensverwerkingen die tot gevolg hebben dat betrokkenen:
 - 1. een recht niet kunnen uitoefenen of;
 - 2. een dienst niet kunnen gebruiken of;
 - 3. een contract niet kunnen afsluiten.
3. De Autoriteit Persoonsgegevens heeft de volgende verwerkingen van persoonsgegevens aangemerkt als verwerkingen waarvoor een DPIA / Gegevensbeschermingseffectbeoordeling verplicht is, ook als deze voor statistisch onderzoek worden gebruikt:
- a. heimelijk onderzoek (informatie verzamelen zonder dat respondenten hierover worden geïnformeerd)
 - b. zwarte lijsten
 - c. fraudebestrijding
 - d. creditscores
 - e. financiële situatie
 - f. genetische persoonsgegevens
 - g. gezondheidsgegevens
 - h. samenwerkingsverbanden publieke private partijen waarbij bijzondere persoonsgegevens of persoonsgegevens van gevoelige aard (zoals armoede, problematische schulden, sociale problematiek)
 - i. cameratoezicht
 - j. flexibel cameratoezicht (bodycams)

- k. controle werknemers
- l. locatiegegevens
- m. communicatiegegevens (metadata)
- n. internet of things
- o. profiling
- p. monitoring en beïnvloeding van gedrag
- q. biometrische gegevens

De meest actuele lijst staat op de website van de Autoriteit Persoonsgegevens. Raadpleeg deze lijst wanneer u verplicht bent een DPIA uit te voeren, gebruik als zoekterm DPIA-lijst.

4. Indien een hierboven genoemde verwerking een risico zou opleveren, dan neemt de verwerkingsverantwoordelijke technische en organisatorische maatregelen om het risico te beperken.
5. De verwerkingsverantwoordelijke vraagt bij iedere DPIA of wijziging van een DPIA, het advies van de Functionaris voor Gegevensbescherming indien deze is benoemd in de organisatie. Wordt het advies van de Functionaris Gegevensbescherming niet gevolgd dan raadpleegt de Verwerkingsverantwoordelijke of de Verwerker de Autoriteit Persoonsgegevens conform artikel 36 AVG.

ARTIKEL 17: PRIVACY-BY-DESIGN EN PRIVACY-BY-DEFAULT

Bij het ontwikkelen van nieuwe gegevensverwerkingen of bij het door ontwikkelen van bestaande gegevensverwerkingen wordt door de Verwerkingsverantwoordelijke of de Verwerker rekening gehouden met Privacy-by-design en privacy-by-default.

1. Privacy-by-design houdt in dat tijdens de ontwikkeling van onderzoek applicaties en interfaces aandacht is voor privacy-verhogende maatregelen, die ook technisch worden afgedwongen. Verder worden alleen persoonsgegevens verwerkt, die noodzakelijk zijn voor het doel van de verwerking.
2. Privacy-by-default houdt in dat de standaardinstellingen van onderzoek applicaties en interfaces al voldoende bescherming bieden om de persoonlijke levenssfeer van respondenten te beschermen. Aanvinkvakjes om daarmee van de Respondent de Toestemming te krijgen mogen nimmer voor ingevuld zijn.

ARTIKEL 18: VERWERKERSOVEREENKOMST

1. Een Verwerkingsverantwoordelijke die een externe onderzoeksorganisatie inschakelt voor onderzoek sluit een aparte verwerkersovereenkomst. De externe onderzoeksorganisatie vervult hierbij de rol van Verwerker.
2. In de verwerkersovereenkomst komen tenminste de volgende bepalingen voor:
 - a. Dat de Verwerker uitvoert wat de Verwerkingsverantwoordelijke heeft opgedragen en dat de Verwerker geen eigen zelfstandige zeggenschap krijgt over de persoonsgegevens van de Verwerkingsverantwoordelijke;
 - b. Regeling over de bewaartermijnen van persoonsgegevens;
 - c. Dat de verwerker zorgdraagt voor pseudonimisering en anonimisering en het vastleggen van toestemming van de respondent indien dit voortvloeit uit enig bepaling van deze Gedragscode 2023;
 - d. Verwerker volgt de instructies van de Verwerkingsverantwoordelijke op;
 - e. Verlenen van bijstand bij het afhandelen van verzoeken van Respondenten;
 - f. Omgang met sub-verwerkers binnen de EU (toegelaten en lijst);
 - g. Omgang met sub-verwerkers buiten de EU (voorafgaande toestemming);
 - h. Aan sub-verwerkers gelijke contractuele afspraken opleggen b;
 - i. Technische en organisatorische beveiligingsmaatregelen, state-of-the-art, gelet op de aard van de te beschermen gegevens, alsmede procedures ter voorkoming van datalekken;
 - j. Inspectierecht beveiliging;
 - k. Toepasselijk recht;
 - l. De verwerkersovereenkomst is onlosmakelijk verbonden met de hoofdovereenkomst, en niet apart opzegbaar;
 - m. Beschrijving van:
 1. Concrete activiteiten van de externe onderzoeksorganisatie voor de Verwerkingsverantwoordelijke/opdrachtgever. Hier kan ook aan worden voldaan door te verwijzen naar de hoofdovereenkomst waar de activiteiten van de externe onderzoeksorganisatie concreet zijn beschreven.
 2. Categorieën van persoonsgegevens.
 3. Aanvullende beveiligingsmaatregelen.
 4. Protocol informatievoorziening van verwerker aan Verwerkingsverantwoordelijke in geval van inbreuken in verband met persoonsgegevens.

ARTIKEL 19: INTERNATIONALE ASPECTEN

1. In het geval van grensoverschrijdende gegevensverwerking voor statistisch onderzoek, binnen of buiten de Europese Unie, dient altijd een Verwerkersovereenkomst te worden opgesteld tussen de Verwerkingsverantwoordelijke en de Verwerker, zoals beschreven in artikel 18 van deze Gedragscode 2023.
2. Indien er sprake is van grensoverschrijdende verwerking waarbij voor statistisch onderzoek persoonsgegevens vanuit Nederland naar landen binnen de Europese Unie worden doorgegeven, dan dient de Verwerkingsverantwoordelijke en de eventueel ingeschakelde Verwerker na te gaan of de lokale wetgeving voorziet in afwijkende wettelijke voorschriften. Dit geldt ook voor landen die volgens de Europese Unie voldoende bescherming bieden.
3. Indien er sprake is van grensoverschrijdende verwerking waarbij voor statistisch onderzoek persoonsgegevens naar een land buiten de Europese Unie of Economische Europese Ruimte worden doorgegeven of toegang wordt gegeven vanuit een land buiten de Europese Unie, dan zal de Verwerkingsverantwoordelijke en/of verwerker eerst nagaan of er kan worden volstaan met anonieme gegevens.
4. Indien het niet mogelijk is om uitvoering te geven aan het bepaalde in lid 3 dan zorgt de Verwerkingsverantwoordelijke en/of verwerker voor een adequaat beschermingsniveau in het land van bestemming of het land van waaruit toegang is verleend door:
 - a. hetzij gebruik te maken van de zogeheten standard contractual clauses van de EU in combinatie met een zogeheten Data Transfer Impact Assessment (DTIA) waarbij worden de privacy-risico's van de lokale wetgeving en technische maatregelen worden onderzocht;
 - b. hetzij gebruik te maken van een ander door de Europese Unie hiervoor beschikbaar gesteld mechanisme.

De meest actuele lijst van landen buiten de Europese Unie met een adequaat beschermingsniveau alsmede de standard contractual clauses en de toepasselijkheid van DTIA, staan op de website van de Autoriteit Persoonsgegevens. Raadpleeg deze lijst wanneer, gebruik als zoekterm 'Doorgifte binnen en buiten de EU'.

NALEVING EN HANDHAVING

ARTIKEL 20: GEHEIMHOUDINGSVERKLARING BIJ STATISTISCH ONDERZOEK

Iedereen die bij een Verwerkingsverantwoordelijke werkzaam is en betrokken bij de gegevensverwerking, of bij een verwerker betrokken is bij het verwerken van persoonsgegevens voor het onderzoek, moet een geheimhoudingsverklaring ten aanzien van de betrokken persoonsgegevens ondertekenen.

ARTIKEL 21: INTEGRITEITSCOMMISSIE: GESCHILBESLECHTING TEN BEHOEVE VAN DATA & INSIGHTS NETWORK EN VBO

De respondent kan bij de Integriteitscommissie een klacht indienen indien een of meerdere bepalingen uit de hoofdstukken Privacy en Provenance uit de Gedragscode 2023 niet wordt/worden nageleefd door een lid van het Data & Insights Network en/of VBO.